

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 30/31 (344/5)

4. augustil 1928 a.

VIII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Siseministeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75°/o, tekstis 100°/o kallim.

Adressi muutmise 30 senti.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) Eugen Maddison, Kas uus seisukoht? 2) M. Morrison, Erakaebustest. 3) A. Eisenberg, Uus tempelmaksu seadus. 4) Fastsistliku miilitsa arenemisest. 5) M. Morrison, Politseireform neljakümne aasta eest. 6) Telefon konstaablitele hädavarviline. 7) Abikomissar Tiisfeldt, Kehakasvatusest Viljandi-Pärnu abiprefektuuris 8) Ametlik osa. 9) Küsimusi ja kostmisi. 10) Kuulutusi.

Kas uus seisukoht?

Eugen Maddison.

Hiljuti peatusin „E. Politseilehe“ veerugudel (nr. 28) ühe põhimõttelise riigikohtu otsuse juures. Minu arvates oli sellel otsusel suurim tähtsus. Näis, et riigikohus rajab kodanikkudele kohtuliku kaitse võimaldamiseks uusi teid. See tõttu kirjutasin: „riigikohtu seisukoha järgi administratiiv-võim on kohustatud revideerimisele võtma oma otsust või korraldust (neil juhtumistel kui see temast oleneb), kui temale esitatakse sellegohane palve isiku poolt, kellesse asi puutub“, kusjuures „ta ei või sellest loobuda sel põhjusel, et asi on otsustatud ja otsus seaduse jõusse astunud,“ vaid „ta peab asja uuesti kaaluma, peab selgitama paluja poolt etteoodud asjaolusid ja tõendusid ja alles siis otsustama, kas palve tagajärjeta jätta või muuta enamalt tehtud otsus. Ei tee ta seda, jätab ta palve ta-

gajärjeta, ilma et ta oleks asja uuesti kaalunud ja selgitanud, siis võib tähendatud isik, kelle palve tagajärjeta jäetud, administratiiv-kohtu korras ettenähtud tähtajal pöörduda kohtu poole kaebusega otsuse peale, millega tema palve jäetud tagajärjeta. Kohus, leides, et kaevatud otsus on põhistamata, tühistab selle ja saadab asja tagasi uueks otsustamiseks, sellega sundides administratiivvõimu oma otsust — olgugi et see seaduse jõusse astunud — revideerimisele võtma“ jne.

Kui ma selle küsimuse juure nüüd uuesti tagasi tulen, siis on selle põhjuseks teatav kahtlus — ja nimelt selle kohta — kas ei ole riigikohus vähem kui üksikord hiljem eelpooltoodud seisukohalt loobunud. Kahtluse tekitajaks on riigikohtu otsus 22. maist k. a. N. kaebuse asjas siseministri otsuse peale 18. veebruarist k. a.,

millega tagajärjeta jäeti kaebaja palve ära muuta otsus 21. novembrist 1927. a. kaebajale elamise keelamise kohta sõjaseisukorra piirkonnas. Riigikohus leidis, et N. „kaebus tuleb tagajärjeta jätta, sest siseministri otsuse peale 21. novembrist 1927. a., millega temale oli ära keelatud elamine sõjaseisukorra piirkonnas, ei ole kaebaja edasikaebamise tähtaja jooksul kaebust annud ja ei ole siseminister sellega, et ta kaebaja palve eeltähendatud 21. novembrist 1927. a. otsuse muutmise asjas rahuldamata jätnud, mingit seadust rikkunud, kuna siseministri olenes ära, kas ta oma jõusse läinud otsust kaebaja palvel muudab või mitte“ (Riigik. adm. osak. toim. 338^{II} — 1928. a.). Siseministri otsus oli käesolevas asjas samuti, kui varem riigikohtu poolt otsustatud asjas motiveerimata. Riigikohtule esitatud siseministri seletuses olid toodud järgmised kaalutlused: „riigi julgeoleku ja hääkorra huvides keelati kodakondsuseta N.-il ära elamine sõjaseisukorra piirkonnas minu otsusega 21. novembrist 1927. a., mis on N. tehtud teatavaks 1. detsembril 1927. a. vastava märkuse tegemisega tema passile. Selle otsuse vastu N. ei tõstnud kaebust administratiiv-kohtu korras ettenähtud tähtajal. 11. veebruaril 1928. a. N. andis palve asja uuesti läbiivaatamisele võtmise ja 21. novembril 1927. a. tehtud otsuse äramuutmise kohta. See aga ei annud minule põhjust oma otsuse revideerimisele võtmiseks ja N. palve ei tulnud üldse sisulisele harutusele ega otsustamisele. Seega see ei või anda ka kaebuse tähtaega 21. novembril 1927. a. tehtud N. elamispiirkonna kitsendamise otsuse kohta.“ Neil kaalutlustel palus siseminister N. kaebus kõrvaldada läbiivaatamiselt adm. kohtu korra § 9. põhjal.

Eelmises asjas (riigikohtu otsus 27. aprillist k. a.) aga leidis riigikohus, et „asjatoimetusest ei nähtu, et siseminister oleks N. palve põhjendust kaalunud ja selgitanud, kas esitatud kohtu otsused käivad nende süüdistuste kohta, mis siseministri 13. juuli 1927. a. määruse nr. 6/1016 aluseks on olnud,“ mispärast „siseministri kaevatud otsus on põhistamata“ ja seetõttu „puudub riigikohtul võimalus selle seaduspärasuse üle otsustada.“

Täiesti kaks vastupidist seisukohta: 27. aprillil k. a. otsuse järgi on administratiivvõim kohustatud „kaaluma ja selgitama“ paluja poolt jõusse läinud otsuse muutmiseks ettetoodud põhjendusi, kuna 28. mail k. a. otsuse järgi on administratiivvõim sellest kohusest täiesti vaba, sest otsus on jõusse astunud ja juba administratiivvõimu heast tahtest oleneb „kas ta oma jõusse läinud otsust kaebaja palvel muudab või mitte,“ s. t. kas ta võtab või ei võta kaalumisele ja selgitamisele temale esitatud põhjendusi. Seda tähendas ka siseminister oma seletuses, et „N. palve ei tulnud üldse sisulisele harutusele ega otsustamisele.“ Tekib küsimus, kas riigikohus on loobunud 22. mail k. a. tehtud otsuses 27. aprillil k. a. otsuses väljendatud seisukohalt. Võttes mõlemate otsuste motiive, tuleks vastata jaatavalt — on loobunud, kuna võttes otsusi endid, siis oleks vastus eitav. 27. aprilli otsus kõlas: „siseministri otsus 4. veebruarist 1928. a. tühistada ja asi siseministrile uueks otsustamiseks saata;“ 22. mai otsus aga: „N. kaebus tagajärjeta jätta“. Sellega tunnustab igatahes riigikohus, et administratiiv-kohtu korras võib kaevata ka kõneall olevates asjades (siseminister palus oma seletuses kaebus läbiivaatamiselt kõrvaldada), ofgugi, et 22. mai otsuse motiivide seisukohalt ei ole sarnasel kaebamisel üldse tagajärgi (otsus oleks alati „tagajärjeta jätta“) ja kaebamine oleks asjata vaev ja tüli nii kaebajale kui kohtule. Millega aga seletada sarnast vastolu mõlemate otsuste motiivide vahel? Minu arvates, on riigikohus mõlemad asjad otsustanud in concreto. Nähtavasti leidis riigikohus, et N. asjas ei ole siseministri otsuse aluseks olnud asjaolud ära langenud ja N. palves siseministrile ja kaebuses riigikohtule ettetoodud põhjendused ei vääri tähelepanu, mispärast oleks asjata ajaraiskamine, kui asi saaks siseministrile uueks otsustamiseks tagasi saadetud. Otstarbekohasuse seisukohalt oleks sarnane talitusviis täiesti õigustatud, kuid kas ta on õigustatud ka kindla administratiivpraksise loomise seisukohalt. Minu arvates — mitte: ei administratiivvõim ega kodanik ei teaks, kuidas edaspidi talitada. Seepärast oleks soovitatav, et meie riigikohus, kellest suuremal määral oleneb meie administratiivõiguse arenemine, võtaks kõnealolevas küsimuses kindla seisukoha. Isiklikult

pooldan riigikohtu 27. aprilli otsuses väljendatud seisukohta: ta ei sünnita raskusi administratiivvõimule ega piira tema õigusi, sest otsustajaks jääb lõpuks ikkagi

vastav administratiivvõim, kuid ta pakub kodanikule kaitset neil juhtumustel, millistel kohtulik kaitse, võib olla, kõige rohkem vaja.

Erakaebustest.

M. Morrison.

„E. Politseilehe“ nr. 16 s. a. on politseikooli direktor kokkuvõtte teinud käesoleva aasta alul ärapeetud politseikomissaride kursustel ülesantud teemi tulemustest. Peab tunnustama, et sellega on tabatud väga praktilist ja tarvilikku asja. Kuid ühtlasi lubatagu huvitava aine juures veel öelda, mis öelda oleks.

Autor väidab p. 8. all, et „mitmed aga on nõudnud veel süüaluse karistamist rihk. tr. s. § 29 põhjal. Seda ei tee rahukogu, vaid ta saadab asja tagasi samale rahukohtunikule, kes määruse tegi sisuliseks harutamiseks ja pärast sisulist harutamist määrab rahukohtunik karistuse.“ Siin on mõeldud muidugi seda, et mõned on palunud rahukogu asja harutusele võtta ja süüdlast trahvida ilma asja rahukohtunikule tagasi saatmata.

Hr. E. Metsa väide on täitsa õige. See põhjeneb kõigepealt sellele üldpraktikale, missugust rahukohtud talitavad erakaebusi saades. Loomulikult oleks nüüd kohane erakaebusi ka selles mõttes juhtida, mida kohtud on arvanud heaks ja ka pannud maksma. Omaltpoolt aga lisaksin juure, et kõikumata järjekindlust siin rahukohtu asutused ei ole just tarvitanud, sest märgata on olnud ka sellest üldkorrast kõrvalekaldumisi. Seda silmas pidades tuleb tunnistada, et erakaebuste andmist võiks peale puhtpraktilise ja vormilise külje vaadelda veel ka otsustabekohasuse seisukohalt. Sest erakaebuste läbivaatamine sisuliselt ei ole rahukogudel keelatud ja rahukogud võivad seda ette võtta, kui selleks selged motiivid olemas ja kui seda palutud erakaebuse kaudu.

Õige on, et ts. kp. s. leiduvad §§ 11. ja 12., mis kindla põhimõttena kohtupidamises maksma panevad kaheastme süsteemi. Kui nüüd nende põhjal 1. instants tunnistab sisseantud nõudmise talle mittealluvaks või tunnustab maksvaks esindatud tagandamise ja lõpetab asja läbi vaatamata, siis 2. instants, leides esimese astme määruse ebaõigeks ja muutes

ära selle, ei ole õigustatud asja ise läbi vaatama, vaid peab asja oluliseks läbivaatamiseks saatma sellele esimesele astmele tagasi. Ning kui esimene aste teeb määruse asja seismapanekuks tsiv. kp. s. § 8. järele või muul põhjusel, siis teine aste, muutes selle määruse, ei ole õigustatud otsustama asja oluliselt. (Тж. тр. жумов, гражданский процесс, изд. 1925 г., lehek. 66 ja 67).

See ts. kp. s. nõudmine on arusaadav ja tingitud tsiv. protsessile omastest asjaoludest. Sest tsiviilnõudmist saab kohus algatada ainult sellekohase palvekirja põhjal ja palvet nõudjalt vastu võttes on kohtul vastaspoole väited hoopis tundmatud. Et mingisugust otsust teha, tuleb kostja ühes tema vastuväidetega üle kuulata ja seda ei saa teha keegi muu, ei politsei ega mõni teine ametikoht peale kohtu enese. Kostja ülekuulamine enne otsuse tegemist on kohtul tingimata tarviline toiming, kust ta ei saa mööda. Teisest küljest ei saa kohus ainult sisuliselt ühes astmes asja otsustada ka seepärast mitte, et seega võib kitsendada protsessijate poolte õigusi. Sest viimastel peab tingimata võimalus antama väljendada end kahes astmes.

Teisiti on lugu väiksemates kriminaal-asjades. Siin saab kohus politseilt täielise süüdistusmaterjali, kus asjaosalised ja tunnistajad üle kuulatud, kus kõik eeltööd tehtud ja kus kohtul ei jää muud teha, kui otsus juure panna, kas või käskotsuse kujul. Nii saavad pooled ikkagi end avaldada kriminaalasjus kahes kohas: politseis ja kohtus, tsiviilasjus aga on olemas see võimalus ainult kahes kohtuinstantsis.

Ts. kp. s. § 12. järgi Vene senati sel. nr. nr. 81/164, 79/220, 76/198, 75/263, 73/1714 j. t.) ei ole apellatsiooni instants õigustatud asja oluliselt otsustama, kui 1. aste on otsustanud üksi kohtule mittealluvuse küsimuse ja kui 2. aste seda ei pea õigeks, siis muutes ära 1. astme määruse, saadab asja sinna tagasi sisu-

liseks otsustamiseks. Kui rahukohtunik, pidades asja temale mittealluvaks, ei hakanud seda oluliselt läbi vaatama ja loobus nõudmise vastuvõtmisest, selle asemel, et asja lõpetada mittealluvuse tõttu ning rahukogu, tunnustades asja rahukohtunikule alluvaks, ei ole õigustatud vaatama seda oluliselt läbi.

Seda tsiviilprotsessile omast kindlat kaheastmelist süsteemi on võtnud nüüd ka kriminaalprotsess omaks ja sellega ise kitsendanud oma õigusi kohtupraktika kaudu, olgugi et selleks puudub seadus ja tihti ka sellekohane tarvidus. Sest vaevalt võib oletada, et sellest eeskujust täpselt kinnipidamisel õigusmõistmine kannataks.

Erakaebuste esitamise põhjused on nähtud ette ja määratud kr. kp. s. § 152. ja neid on 15. juunil 1912. a. kohaliste kohtute uuendamise seaduses kokku 9. Neid võiks jaotada kahte ossa: ühed, mida tarvitatakse siis, kui protsessimise dünaamika kannatab, s. o. kui asja tema edasiliikumises ähvardab seismajäämine ja teised, mis puudutavad teisi põhjusi. Käesolevat artiklit puudutab § 152. p. 1, kus rahukohtunik asja lõpetanud mõnesugustel põhjustel, kas seda ligemalt motiveerides või mitte. Et nimetatud kr. kp. s. § 152. ükski eesmärgiks asjadele kiiremat liikumist võimaldada, selgub sellest, et erakaebus 7 päeva jooksul tuleb sisse anda (§ 153) ning et rahukohtunik sisseantud erakaebuse võrdlemisi kiires korras (3 päeva jooksul) peab rahukogule edasi saatma (§ 154).

Kr. kp. s. § 152. on küll määratud erakaebuste sisseandmise kord, on lubatud neid esitada eraldi apellatsioonist, kuid määramata on jäetud nõue, kui kord rahukogu erakaebuse rahuldab, siis sama asja rahukohtunik ise peab uuesti harutama. Määramata on jäänud ka see, et asja rahukogu ise võib harutada. Kui nüüd peaks tekkima küsimus, kas erakaebus võib asetada apellatsiooni, kas võib ta viimasega ühine olla, siis tuleb vastata jaatavalt, sest on kord erakaebus antud ja asi võetud selle järgi otsustamisele, on apellatsioon ise üleliigne. Võrdluseks võiks tuua ts. kp. s. § 166., mille järgi erakaebusi rahukohtunikute korralduste peale võib tuua ükski koos apellatsiooniga, peale kaebuste pikaldase asjaajamise, nõudmise palve, kaja ehk apellatsiooni mittevastuvõtmise, määruste, nõudmiste kindlustamise ja eeltäitmise asjus, kus

erakaebusi võib esitada eraldi apellatsioonist.

Huvitavad peaks olema sellel puhul paar kr. kp. s. § 152. kohta antud end. vene senati seletust, mis valgust heidavad nende võimaluste peale, mida võiks saavutada erakaebustega. Esimene (97/31): Erimäärusi võib muuta olude muutmisel, kuid see on maksev ükski siis, kui erimäärused muudetakse erimäärustega ja need ei puuduta otsuseid oluliselt, millede tegemisel kohut ei saa kitsendada varem tehtud määrustega. Asjade olulisel läbivaatamisel võib seepärast kohus tekkinud küsimuste lahendamiseks ennem tehtud erimäärust muuta, olgugi et uusi asjaolusid pole tulnud ilmsiks. Tähtsam on aga teine (71/1734, 76/92, üldkogu 75/33): Rahukohtuniku määrused kuuluvad edasikaebamisle ainult kr. kp. s. § 152. põhjal, teistel juhtumustel aga, olgugi et rahukohtunik oma määrusega ettepanud süüdistust oluliselt ei otsustanud, määrused ise kuuluvad rahukogudele läbivaatamiseks apellatsiooni teel ja rahukogud võivad nende kaebuste põhjal mitte määrusi teha, vaid otsuseid, mis kuuluvad edasikaebusele üldises korras kassatsiooniteel. (Minu harvendus). Kõik need kaebused vaadatakse läbi ja otsustatakse rahukogude avalikkudel istungitel.

Kuigi praegusel ajal ettetoodud erakaebuse võimalused näivad olevat rohkem tahaplaanile vajunud ja otsekui ununenud, oli vene kohtutes siiski ajajärke, kus sarnast otsekohest rahukogude poole pöördumise viisi rohkelt tunti ja laialt tarvitades otstarbekohaseks peeti, sest mitte asjata ei ole seal sarnasel teel algatatud asjad senatisse ulatunud ja siin omandanud käskiva iseloomu. Sest ülemaaltoodus on selgesti öeldud, et rahukogud võivad ja isegi peavad võtma asju harutusele, mida rahukohtud ometi sisuliselt pole otsustanud ja võivad sisulisi otsuseid teha mitte ükski rahukohtunikute otsuste, vaid ka erakaebuste kaudu edasiantud määrustele.

On põhjust arvata, et rahukohtunikute poolt lõpetatud asjade uuesti liikuma panemise võimalused erakaebuste kaudu on peaaegselt määratud nende asjade kohta, kus rahukohtunik asjad lõpetanud ilma materjaalseid seadusi käsitamata ja seda oma määruses väljendama. Seal oleks erakaebuse siht rahu-

kohtuniku sellel teel sundida asja läbi vaatama sisuliselt, mis vormilistel põhjustel jäetud läbi vaatamata. On aga rahukohtunik asja lõpetanud, motiveerides seda süüteo tunnismärkide mitteleidmisega, siis tekib küsimus, kui rahukogu erakaebuse peaks rahuldama ja asja uuesti harutamiseks rahukohtunikule tagasi andma, kas siis on arvata, et rahukohtunik sealt süüteo tunnismärke leiab? Ühest küljest võiks see puudutada rahukohtuniku iseteadvust ja teisest küljest oleks see sama asja sisuline läbivaatamine, milles määrus tehtud pärast materjalsete seaduste käsitamist.

Erakaebuste kohta ligemat seletust otsides üldkohtutele antud seadustest leiame, et siin erakaebuste piirid on veel kitsamad ja nende ala vähem (kohtule alluvus, vastutusele võtmise kord, kohtu eest kõrvalhoidmise vastu tõkkeabinõude tarvitamine, kahjutasu nõudega seotud küsimused j. t.), kuid mis sisu ja tagajärgede poolest tähtsamad. Nii on

kr. kp. s. § 152. kohaldatav ükski rahu-kohtutes ja nimetatud § ei ole seletatav ja arusaadav mitte ükski juriidilise, vaid ka otstarbekohasuse seisukohalt. Kui kord rahukohtunik määruse teinud asja äralõpetamiseks süüteo tunnismärkide puudusel, siis on sellel otsuse jõud ja omadused. Kuigi määruste ja otsuste vahel vahe, siin on nad sisuliselt üks ja seesama, nagu ühtlased on edasiantavate kaebuste eesmärk ja kordamineku puhul ka saavutus kaebuste nimele vaatamata.

Nende soodustuste juures, mis kr. kp. s. teeb üldkorras jälgitavates süütegudes kahjusaaajatele ja asjade algatajale politseile, tuleb küsida, kas on otstarbekohane neid ts. kp. s. § 12. ettenähtud nõudja seisukohale asetada, isegi veel kaugemale, kus nad lihtsate asjade ajamiseks isegi kolmeinstantsilised toimingud peavad läbi tegema, nagu seda ülemalkirjeldatud näites toodud.

Uus tempelmaksu seadus.

A. Eisenberg.

1. juulil s. a. hakkas maksuma (R. T. nr. 45 s. a.) uus tempelmaksu seadus, millega on muudetud end. saksa okupatsiooniaegne tempelmaksu seadus, end. vene poslinite seadus tempelmaksu osa, samuti kõik senini maksnud tariifid ja nende muudatused. Tempelmaksu seadust täiendavad rahaministri juhtnõõrid (R. T. nr. 58 s. a.) mis 13. juulil hakkasid maksuma. Praktika peab näitama, kui võrd uus seadus osutub paremaks ja hõlpsamaks käsitamisel, kuid juba see on paremuseks, et meie sel alal ometi ükskord oleme vabanevad võõrastest seadustest.

Tempelmaksu kohustus lasub kõigil isikuil, kui füüsilistel nii juriidilistel, kes pöörduvad riigi- ja omavalitsuseasutuste ja ametnikkude poole mingisuguste avaldustega, kui kirjalikkude nii sõnalistega, samuti kelle nimel ülalnimetatud asutuste ja ametnikkude poolt tehakse, antakse välja või registreeritakse mingisugused dokumendid. Kuid mitte ainult ühiskondlikkude valitsuseasutuste poole pöördumise puhul, vaid ka eraisikute omavahelistel tehingutel lasub tempelmaksu kohustus seaduses ja tariifis ettenähtud objektidelt (näit.: varanduslikud kohustused, igasu-

gused lepingud, kviitungid jne.). Tempelmaksu kohustusest on vabad riigi- ja omavalitsuseasutused, mis teostavad avalikõiguslikke funktsioone, samuti riikliku monopoli ettevõtted. Riigi- ja omavalitsuseettevõtted, mis teostavad eraõiguslikke majanduslikke funktsioone, nagu metsa-, põlevkivi-, turba- jne -tööstused, elektrijaamad, veevärgid, apteegid, kauplused jne., on kohustatud maksuma tempelmaksu üldisel alusel eraisikutega. Erandina on vabastatud tempelmaksust avalikud koolid ja raamatukogud, Eesti punane rist, kaitseliit, tööliste haigekassad, tuletõrje ühingud, usulised, hoolekandelised, teaduslikud, hariduslikud ja karskuslikud ühingud ja asutused j. t.

Kui mõlemateks poolteks, kelle vahel tekib dokument, on eraisikud või asutused, lasub neil tempelmaksu kohustus omavahelisel kokkuleppel, väärtpaberite puhul — väljaandjal. Kui üheks pooltest on tempelmaksu kohustusest vabastatud asutus, lasub tempelmaks terves summas teisel poolel, kes ei ole vabastatud sellest.

Tempelmaksustamisele kuuluvad tariifis loetletud iga liiki paberid, dokumendid

ja väärtpaberid, arvatud välja ühe ja sama asutuse või ettevõtte sisemise asjaajamise dokumendid. Tempelmaksu kohustus oleneb dokumendi sisust, vaatamata kuidas seda nimetatakse. Tempelmaks on kaht liiki: lihtne, mis võetakse kindlal määral dokumendilt või selle igalt poognalt, ja proportsionaalne, mis võetakse protsentuaalselt dokumendis väijendatud toimingu väärtuselt. Poognaks loetakse neljaküljeline paberileht, mille lehekülje suurus ei ületa 40 sm. pikuti ja 25 sm. laiuti. Tempelmaksu alamääraks on 5 senti. Maks tasutakse täites sentides, kusjuures poolikud arvatakse täiteks.

Tempelmaksu tariif jaguneb kahte ossa. Esimeses osas loetletakse kirjavahetus eraisikute ja riigi- ja omavalitsuseasutuste vahel. Teises osas loetletakse dokumendid, mis tekivad eraisikute omavahel, kui ka eraisikute ja valitsuseasutuste vahel, varanduslikul alusel. Politseil on oma tegevuses rohkem tegemist tariifi esimese osaga.

I osast kuuluvad 25-sendilisele tempelmaksule igalt poognalt: avaldused, nagu palvekirjad, teadaanded, ettekanded, kaebused, vastused, seletused, vastulaused, kajad j. m. paberid, mis esitatakse erasjus riigi- ja omavalitsuseasutustele, samuti viimaste poolt väljaantavad lahendavad paberid, pealkirjad ja resolutsioonid, milles sisalduvad vastused asja sisu kohta. Erandina nendest ei kuulu tempelmaksunisele: kirjavahetus, milleks eraisikud ja -asutused seaduste, määruste või valitsuseasutuste korralduste põhjal on kohustatud; ainult valitsuseasutuste huyides toimuv kirjavahetus; kõik kuri-, väärt- ja kahjulikkude tegude kohta käivad teated ja paberid; perekonnaseisu teadaanded; teadaanded koosolekute kokkukutsumise üle; kirjavahetus riigi- ja omaval. teenijate ja -töölise haiguskinnituse ja perekonna abiraha asjus; kirjavahetus palga, pensioni ja toetuse asjus; palved vaesuse tunnistuse saamiseks; isikute kirjavahetus, kellele kohus annud vaesuseõiguse, neis asjus, milles neil see õigus antud; vastulaused riigi- ja omaval. maksude asjus; seletused, mis esitatakse politseile sundnõudmiste täitmisel; kirjavahetus paberite väljaandmise üle, mis vabad tempelmaksust või mis lisatakse juure vabadele avaldustele; kirjavahetus riigi- ja omavalitsustega ja nende ettevõtetega, kui see puudutab ainult ärilist läbikäimist; korduvad avaldused, mis esi-

tatakse otsustamata asjade kiirustamiseks. 25-sendilisele tempelmaksule igalt poognalt kuuluvad samuti tunnistused, load ja õiendused, mis antakse riigi- ja omavalitsuste ja nende ametnikkude, samuti eraarstide poolt — eraisikutele nende erasjus välja. Erandina nendest on vabad: abielu-: sünni-, surma- ja perekonnaseisu-, aadressbüroo-, isiku-, elukombe-, teenistuse- ja vaesuse tunnistused; tunnistused, millelt teiste seaduste järgi võetakse riigiheaks erimaksu; koolitunnistused, hobusepassid, teiste tempelmaksustamisele kuuluvate tunnistuste saamiseks antud tunnistused j. t. 25-sendil. tempelmaksule poognalt kuuluvad veel ära kirjad ja väljavõtted, mis antakse eraisikutele, samuti ära kirjade tõestamised, mõnesuguste eranditega.

10-sendilisele tempelmaksule poognalt kuuluvad igasuguste avalduste lisad, mis neid täiendavad, nagu joonistused, plaanid, nimekirjad, tunnistused, õiendused ja ära kirjad lisadest, arvatud välja lisad avaldustele, mis ei kuulu tempelmaksustamisele. Allkirjade tõestamised — 10 s. igalt tõestamiselt, arvatud välja allkirjade tõestamine postisaadetiste kättesaamiseks, isikutel, kellel on vaesuseõigus ja dokumentidel, mis ei kuulu tempelmaksustamisele.

Kui avaldused nõuavad kirjalikku vastust, on nende esitajad kohustatud peale avalduse tempelmaksu juure lisama või avaldusele peale kleepima veel tempelmargid vastuse jaoks, samuti ka kui nõutakse dokumentide või ära kirjade väljaandmist.

Tariifi II osas loetletud dokumentidest olgu nimetatud järgmised: arved kuni 10 kroonini — vabad, alates 10 kroonist kuuluvad tempelmaksu alla 0,2% suuruses arve summast; kviitungid 10 kroonist kuni 100 kr. — 5 senti, üle 100 kr. — 10 senti igalt kviitungilt, arvatud välja kviitungid riigi- ja omaval. maksude tasumise asjus, kv. teenitud palga, pensioni ja abiraha kättesaamise üle, posti ja tel. kviitungid. Oksjonitelt ja enampakkumistelt 1% ostuhinnast, arvatud välja, mis toimetatud politsei poolt riigi- ja omavalitsuste maksuvõlgade sissenõudmisel. Erivolitustelt — 25 s., koguvolitustelt — 1 kr. ja üldvolitustelt — 2 kr., arvatud välja: volitused postisaadetiste vastuvõtmiseks, palga, tööasu, abiraha ja pensioni kättesaamiseks, kui tasusumma ei ületa 150 krooni, ja volitused isikutelt, kellel on vaesuseõigus.

Tempelmaksu kohustus tekib dokumendi tegemise momendist. Toimingu täitmata jätmine ega tühistamine ei vabasta dokumenti maksustamisest. Paberid kuuluvad tempelmaksustamisele, kui nad kannavad väljaandja allkirja, olgugi see väljendatud mehaaniliselt (s. o. tempeliga või pitsatiga). Riigi- ja omavalitsuseasutuste ja nende ametnikkude poolt kokuseatud, vastuvõetud ja väljaantud paberid maksustatakse enne kätteandmist pooltele s. o. eraisikutele või üldnimet. ametnikkudele), avaldused — nende sisseandmisel. Eraisikute omavahelised dokumendid maksustatakse: arved ja kviitungid enne väljaandmist, kodused dokumendid — nende tegemisel, kuid hiljemalt ühe kuu jooksul, ja igatahes enne täitmist või kuhugile esitamist.

Kui eraisikud ja asutused esitavad riigi- ja omaval. asutustele isiklikult avaldusi, millelt tempelmaks on täielikult või osaliselt tasumata, tuleb nende tähelepanu juhtida sellele, et nad sealsamas kohe tempelmaksu tasuks, vastasel korral aga hiljemalt kuu aja jooksul. Mitteisiklikult esitatud või sissesaadetud avalduste esitajale tuleb teatada kohe kirjalikult, et puuduv tempelmaks tuleb tasuda ühe kuu jooksul, arvates avalduse esitamise päevast, kuid sel puhul juba kaliekordselt (lisadelt ühekordselt), ametiasutuse poolt tehtud kirjaliku meeletuletuse tõttu.

Kui kuu aja jooksul tempelmaks ei ole tasutud, saadavad r.- ja omaval. asutused (nende hulgas ka politsei) dokumendi või selle ärakirja ühe nädala jooksul otsek. maksude peavalitsusele tempelmaksu sissenõudmiseks.

Tempelmaksu maksmata jätmine avaldustel ei pane aga seisma nende arutamist administratiivasutustes ja asjale tuleb ikkagi anda seaduslik käik, kuid tempelmaksu sissenõudmine läheb seatud korras. Ainult kohtuasutustesse tempelmaksmata paberite esitamise korral pannakse need seisma toimetuses ja saadetakse palujale tagasi, kui ta 7 päeva jooksul ei tasu tempelmaksu.

Tempelmaksu tundemärgid on: tempelmargid, tempelpaber ja Eesti panga osakorra märkus paberil. R. ja omaval.-asutustele antavad ja nende poolt väljaantavad paberid peavad olema maksustatud markidega. Dokument loetakse korralikult tempelmakstuks sellest momendist, mil tempelmargid dokumendil on kustuta-

tud. Tempelmarkide kustutamine sünnib nii ametnikkude kui ka eraisikute poolt.

R.- ja omaval. ametnikud, kes paberid vastu võtavad või annavad välja, kustutavad tempelmargi ametipitsseriga või -templiga nii, et viimane ulatub vähemalt üle poole margist ja sellest üle paberile. Peale selle tuleb margi kõrvale kirjutada või sellekohase templiga lüüa pealkiri, kui suure summa eest ja millal kustutatud, mis kinnitatakse ametniku allkirjaga. Pitseri või templi puudumisel tuleb nimetatud pealkiri kirjutada läbi margist, nii et allkiri ulatub osalt paberile. Ka avalduse esitajal on õigus tähendada markidel avalduse kirjutamise aega ja oma nime. Kui vastuse jaoks tempelmaks on tasutud avaldusel, tuleb tähendada vastuses, tunnistuses, aktis ja muudes paberites, kas ja kui palju tempelmaksu on tasutud sellelt. Kui r.- ja omaval. ametnikud tõestavad ärakirju dokumentidest, mis kuuluvad tempelmaksustamisele, siis on nad kohustatud tõendama neil ärakirjadel ka seda, millises summas on maksustatud algdokument.

Eraisikute ja -asutuste omavahelistel kodustel dokumentidel tuleb kustutada tempelmargid maksukohuslase või väljaandja poolt nii, et dokumendi tekst või vähemalt selle osalise või väljaandja allkiri ulatub läbi kõigist tempelmarkidest. Ainult arvetel ja kviitungitel võib selleks tarvitada ka templeid. Kui dokumendi osaliseks on r.- ja omaval.-asutus, võib kustutamine sündida ka viimaste poolt.

Seatud korra vastaselt maksustatud dokumendid loetakse tempelmaksutaiks. Siiski võetakse arvesse ebaõigelt kustutatud tempelmargid tempelmaksu sissenõudmisel. Kui eraisikute ja -asutuste omavahelised kodused dokumendid nende tegemisel ei ole maksustatud ettenähtud määral ja korras, siis ei või tagantjärele omavahel dokumenti maksustada, vaid see tuleb esitada hiljemalt ühe kuu jooksul pärast tegemist ühele järgmistest asutustest kustutamiseks: Eesti panga osakonnale, maksuinspektorile, notarile, rahukohtunikule, politseikomissarile, alevi- või vallavalitsusele. Selle kustutamise päev loetakse dokumendi tempelmaksustamise päevaks. Peale maksuinspektorite ei ole teised ametnikud kohustatud niisugusel juhtumisel kontrollima ega vastutama selle eest, kas tempelmaks on tasutud õigel määral ja

ajal, samuti ei käi sarnase esitamise kaas kirjafikku palvet ega teadaannet.

Täielikult maksustamata või puudulikult maksustatud dokumendi puhul vastutab tempelmaksu tasumise eest dokumendi pidaja või ettenäitaja, kui tal on õiguslik huvi selle dokumendi põhjal. Kaaskohuslased vastutavad üksteise eest ühishvastutuse alusel. Välismaa firmade eest vastutavad nende kohalikud esindajad. Erandina üldisest korrast vastutavad riigi- ja omavalitsuseametnikud tempelmaksu tasumise eest, kui nende süü läbi tempelmaks on jäänud sisse nõudmata, nende poolt vastuvõetavate ja väljaantavate paberite suhtes (avaldused, tunnistused, tõendused). Ministrite ja nende abide eest vastutavad ametnikud, kes esitanud maksustamata dokumendid neile allakirjutamiseks.

Tempelmaksu maksmatajätmises või ebaõigel ajal ja määral või ebaõiges korras maksmises süüdlased trahvitakse nüüsguse tempelmaksu kümnekordses suuruses, peale selle tuleb maksmata jäetud tempelmaks järel maksta. See on maksev eriti varanduslike aktide ja dokumentide kohta. Trahvitud vastutavad solidaarselt. Administratiiv- ja omavalitsuseametnikke, kes vastutavad ja kes on süüdi neile antavalt ja nende poolt väljaantavalt või tõestatavalt paberiteit tempelmaksu võtmata jätmises, trahvitakse maksmata jäetud tempelmaksu neljakordses suuruses ja kohustatakse maksmata jäänud tempelmaks järel maksta. See on maksev eriti avalduste, tunnistuste ja tõenduste kohta.

Järelevalve tempelm. sead. täitmise üle kuulub kõigile riigi- ja omavalitsuseasutustele, kel tempelmaksule alluvate paberitega kokkupuutumist, eriti aga otsekoh. maksude peavalitsusele, maksuinspektoritele ja nende abidele. Selleks otstarbeks

toimetatakse asjaajamise revideerimist: eraasutustes — maksuinspektorite, riigiasutustes — riigikontrolli poolt. Revideerimisel ilmsikstulnud tempelmaksu seaduse rikkumiste üle teeb revideerija protokooli. Administratiivametnikud, kellele esitatakse või kelle poolt tehakse ilmsiks tempelmaksmata, ebaõigelt või puudulikult maksustatud paberid, saadavad need, kui aga dokumendid on tarvilikud asjatoimetuses, siis nende ära kirjad, viibimata otsek. maksude peavalitsusele, tähendades keelt trahvi tuleb nõuda sisse. Otsek. maks. peavalitsus arvab välja tempeltrahvi ja teeb määruse, mis kuulutatakse trahvitavale, kellel on õigus 2 nädala jooksul esitada vastulause. Kui vastulause ei esitata, nõutakse trahvi sisse, vastasel korral kas tühistatakse määrus või tehakse uus määrus, mis jällegi süüdlasele kuulutatakse. Teistkordsele määrusele mittealustumise puhul võib kaevata edasi rahukogule otsek. maksude peaval. kaudu, kuid administratiivkohtu korras. Ülal kirjeldatud korras trahvitakse ka r.- ja omaval. ametnikke, kes rikkunud tempelmaksu seadust. Kui ei saa teha kindlaks, kes teatud asutuse ametnikest rikkunud seadust, s. o., kes paberile kirjutanud alla, määratakse trahvi asutuse juhatajale. Kohtuasutustes sünnib trahvi määramine ja sissenõudmine erikorras.

Tempelmaksu maksmise kohustus ei igane, s. t. tempelmaksu võlga võib määramata aja jooksul võlglaselt või ta pärijatelt nõuda sisse. Tempeltrahvi määramine ja sissenõudmine aga iganevad: määramine — kui seaduserikkumisest ja sissenõudmine — kui trahvi määramisest möödunud 10 aastat.

Peale tempeltrahvi määruse seaduse jõusse astumist nõutakse see otsek. maksude peaval. korraldusel politsei poolt sisse riigimaksude vastuvaidlematu sissenõude korras.

Fastsistliku miilitsa arenemisest.

1927. a. vähendati Itaalias tunduvalt puhkepäevade arvu, valitsus asus seisukohale, et tõsine ja raske aeg nõuab erilisi jõupingutusi kõigilt, et raske majandusliku olukorra tagajärjel tuleb kõigil teha erakordselt palju tööd, et üleliigne puhkamine ja pidutsemine ei vasta aja nõuetele. Siiski jäeti vähendamata kõi-

gele sellele vaatamata kaks puhkepäeva, mis alles viimase aja saavutusi: 24. oktoober ja 7. november. Esimene päev on mälestuspäev Itaalia võidule maailmasõjas. Sel päeval (n. nim. Vittorio Vineta) algas 1918. aastal itaallaste pealetung austerlastele, mille tagajärjel end. Austria-Ungari väed peaaegu täiesti purustati.

7. november on fastsismuse võidupäev. Sel päeval marssisid musta särgi mehed kõigile ootamatult Itaalia pealinna — Pooma ja võtsid võimu enda kätte, sel päeval loodi kindel alus praegusele Itaalia korrale ja praegu valitsevale võimule.

On täitsa loomulik ja arusaadav, et Itaalia valitseja — Mussolini — neil päevil pöörab erilist tähelepanu oma lemmikule, mille abil tema pääsis võimule ja ühes temaga ka fastsistlik kord — fastsistlikule miilitsale. Selle arenemine ja väljaõpetamine on tema peamuresid, sellele küsimusele pühendab ta palju aega ja energiat. Ei saa siis ka imestada, et tähendatud miilits on hästi organiseeritud ja on tõesti suutnud ikkagi võrdlemisi lühikese aja jooksul palju korda saata: selle miilitsa teeneks tuleb kõige pealt luureda, näiteks, korra jaluseadmist itaalia raudteedel, mis varematal aegadel palju soovida jättis, energilist võitlust kurjategijate organisatsioonide vastu, mis olid veel aastat viis või kuus tagasi tõsiseks nuhtluseks Lõuna-Itaalia elanikkudele, ja palju muud.

Fastsistlik miilits koosneb vabatahtlikkudest itaalia kodanikkudest, kusjuures selle organisatsiooni liigete vanadus ei või olla alla 17 ja üle 50 aasta. See miilits moodustab enesest sõjaväeliselt organiseeritud jõu ja temal on üldse palju sarnadust ja palju ühist sõjaväega, olgugi et tema ülesanded on enam-vähem poliitilised, s. o. avaliku korra ja julgeoleku eest hoolitsemine ühes pärispolitseiga ja maksva korra kaitsmine igasuguste katsete vastu seda korda muuta. Nagu sõjaväelasedki, nii peavad ka fastsistlikud miilitsionärid truudust vanduma kuningale, astudes teenistusse. Distsiplinaarkord on fastsistlikus miilitsas täpselt samasugune nagu sõjaväes. Selle miilitsa kaadriks on 300.000-meheline osa, mis kannab rahvusliku miilitsa nimetust ja mida harilikult nimetataksegi fastsistlikuks miilitsaks. Nagu tähendatud, on kõnesolev organisatsioon vabatahtlikkudest koosnev üksus; siiski on üks osa miilitsast alaliselt teenistuses: siia kuuluvad esimeses järjekorras 700 ohvitseri ja peale selle veel hulk ametimehi. Miilitsa ohvitseridest peab üks osa igal aastal osa võtma sõjaväelistest harjutustest ja manöövritest, millega üheltpoolt tahetakse alal hoida alaline side sõjaväe ja miilitsa vahel, teiselt poolt aga ka järk-järgult ette valmistada reserv-ohvitseri praeguse aja

sõjaväelistele nõuetele, neid õpetades ja koolitades. Ei tohi unustada, et sarnane reserv-ohvitseride õpetamine riigile palju odavamaks läheb kui sunduslik teenistusse kutsumine paariks nädalaks.

Fastsistlik miilits jaguneb kahte ossa: üks osa peab alati olema n. ütelda lahinguvalmis, s. o. ta peab suutma igal silmapilgul, kui olukord seda nõuab, välja astuda täies koosseisus täie varustusega; sellest osast on üksikud rühmad alaliselt teenistuses. Teine osa on kohustatud alls teatava aja jooksul välja astuma, kui seisukord on juba päris tõsine. Miilits on pea samuti varustatud nagu sõjavägi: tema käsutuses on muu seas ka soomusautod, raskeyoautod, suurtükid ja — Põhja-Itaalias — ka mäesuurtükid. Mundrite, relvade jne. jaoks on olemas erilised laod, mis täiendatakse alaliselt sõjaväe võimude poolt.

Miilitsa juhiks — vähemalt teoreetiliselt — on Mussolini ise. Territoriaalselt jaguneb fastsistlik miilits 16 üksusse, millede eesotsas seisavad konsulid kindralleitn. aukraadis. Need üksused — n. n. zoonid — jagunevad omaltpoolt allüksustesse — leegionidesse; viimaste eesotsas seisavad prokonsulid koloneli aukraadis. Leegionid jagunevad omaltpoolt veelgi allosadesse: igas sarnases allosas asub üks bataljon (kohort) majori juhatusel — viimase ametlik nimetus on senior. Igas bataljonis (kohordis) on kolm kompaniid ehk n. nim. tsentuuriad, neist jaguneb igaüks kolme rühma ehk n. nim. maniiipuli. Nagu sellest näha, on püütud modern sõjaväe üksuste alalhoidmise juures anda tervele organisatsioonile mingisugune vana Rooma maik, on katsutud ühendada vana traditsiooni meieaja tehniliste nõuetega. Tasu teenistuse eest fastsistlikus miilitsas ei makseta; juhtumisel, kui inimesi saadetakse teenistust kandma väljaspool nende alalist elukohta, makstakse neile päevarahha. Ainus ainealine kasu, mis on ühenduses teenistusega miilitsas, seisab tasuta arstiabi saamises; prii arstiabi saavad kõik miilitsionärid — ükskõik kas nad kannavad teenistust või mitte, kas nad on reservis või täidavad mingisuguseid ülesandeid.

Umbes samuti on organiseeritud ka asumaade miilits. Viimane moodustab tähtsa jõu Itaalia asumaades. Ka see miilits on võrdlemisi suur: kaks legiooni seisavad Liibias ja üksikud väiksemad üksused Väike-Aasia saartel mis kuuluvad

Välismaade politseinikke.

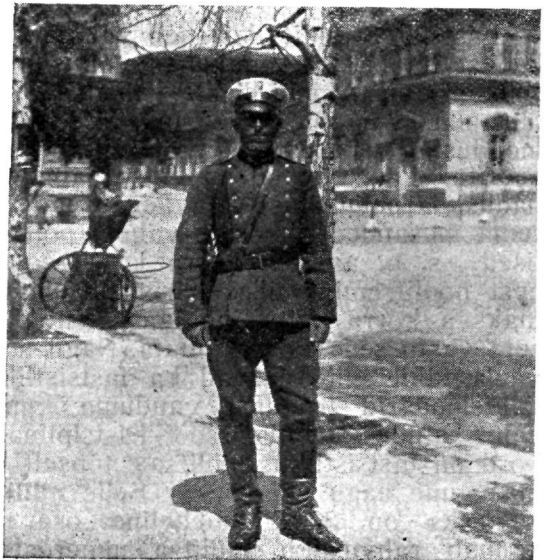
Itaalia riikliku politsei ametnikud.

Itaalia omavalitsus-politsei ametnik.

Austria liikumispolitseinik.

Bulgaaria politseinik.

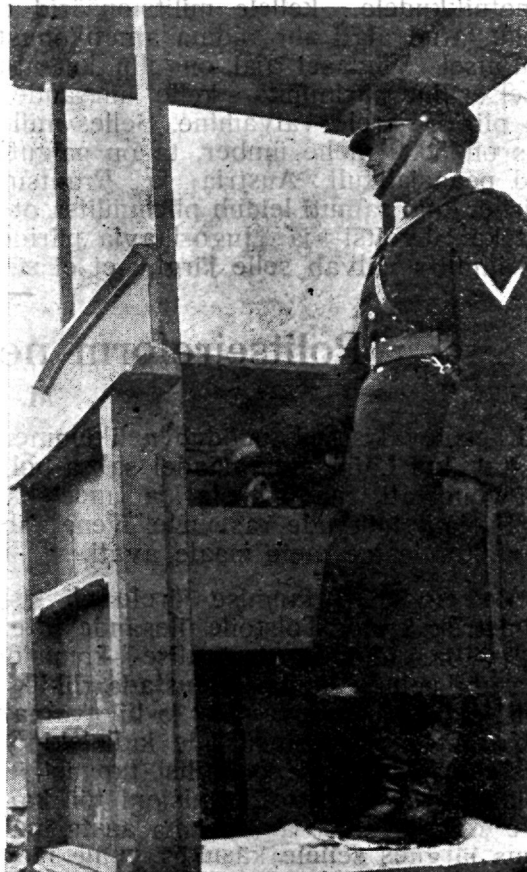
osalt Itaaliale. Ainus vahe asumaade miilitsa ja Itaalias asuva miilitsa vahel seisab õieti selles, et asumaade miilitsionäärade vanadus on piiratud. Arvesse võttes raskeid kliimaatilisi teenistustingimusi, võetakse asumaade miilitsasse ainult noori mehi — 18 a. kuni 21 a. vanaduseni; ka see miilits koosneb vabatahtlikudest. Üksikuil juhtumustel võetakse asu-

maade miilitsa teenistusse ka endiseid sõdureid, kes oma aja ära teeninud. Seejuures on aga eeltingimuseks vastava sõduri teenimine koloniaalvägedes: kes oma aega asumaades teeninud pole, vaid Itaalias eneses, seda mingil tingimusel asumaade miilitsa teenistusse ei võeta. Asumaade miilits erineb aga ka veel teenistuse kandmises Itaalia miilitsast, ta on

Välismaade politseinikke.

Jugoslaavia politseinik.

Poola liikumis-politseinik.

alaliselt teenistuses ja temasse kuuluvad vabatahtlikud saavad kindla pälga.

Peale rahvusliku miilitsa ja asumaade miilitsa leiame Itaalias veel teisi fastsistliku miilitsa harusid. Pea igas ametkonnas leidub oma miilits, mis koosneb vastava ametiasutuse ametnikkudest ja teenijatest: muidugi ei teeni kõik ametnikud selles miilitsas, vaid ainult need, kes selleks vabatahtlikult soovi avaldanud ja — keda sinna vastu võetakse. Peab üldse tähendama, et fastsistlikku miilitsasse astumine polegi nii kerge. Vastu võetakse ainult need, kelle kohta on kindlasti teada, et nad maksvat korda täielikult pooldavad. Ametnikud ja teenijad, kes teenides mingisuguses ametiasutuses tahavad astuda fastsistliku miilitsa ridadesse, peavad juba varem tuntud olema kui fastsismi tegelased, muidu nad sinna ei pääse. Sarnaste miilitsa harude hulka kuulub kõige pealt raudteemiilits, kellega on kõik tuttavad, kes on viimasel ajal Itaalias reisinud. Raudteemiilits peab korda jaamades ja rongidel sõidu ajal, ja peab ütleva, et just selle miilitsa haru suureks teeneks tuleb lugeda seda, et nüüd valitseb vastandina varematele aegadele täieline kord Itaalias raudteedel ja jaamades. Korra eest hoolitsemine jaamade ümbruskonnas (jaamade juures asuvatel platsidel ja tänavatel) kuulub samuti

raudteemiilitsa ülesannetesse. Mobilisatsiooni korral on raudteemiilitsa ülesandeks hoolitseda korra eest raudteedel, hoolitsema kõigepealt selle eest, et sõjaväe rongid pääseksid kiiresti ja takistamatult edasi, et aga ka kodanikkudel jääks võimalus raudteid mööda liikuda. Tähtsaim ülesanne on sarnasel puhul kahtlemata veel sildade ja raudteeliinide kaitse, mis täielikult lasub raudteemiilitsal. Viimase ülesannetesse kuulub mobilisatsiooni korral muu seas ka ajaloolise väärtusega hoonete, muuseumide jne. kaitse.

Postimiilitsa ülesandeks on hooft kanda selle eest, et post, telegraaf ning telefon korralikult töotaksid. Sadamamiilits on kohustatud valvama korra järgi sadamates, kus tema üldiselt neidsamu funktsioone täidab, mis raudteemiilits raudteedel. Metsamiilits täidab metsapolitseia ülesandeid ja võitleb kõigepealt salaküttide

mise ja teiste sarnaste nähtuste vastu. See miilitsa haru on suureks abiks metsaametnikkudele, kellele militsionärid on kohustatud alati abi andma ametikohuste täitmisel. Viimasel ajal on ellu kutsutud veel erilise piirimiilits, kelle ülesandeks on piiride järele valvamine. Selles miilitsas on 5000 mehe ümber, ta on paigutatud peaaesjalikult Austria ja Prantsuse piirile, kuid samuti leidub piirimiilitsa osasid ka Shveitsi ja Jugoslaavia piiridel. Piirimiilits valvab selle järgi, et ei sün-

niks salajaselt üle piiri liikumist. Teatavasti kasutavad itaalia tegelased, kes vastolus maksva korraga, just maapiire, et pidada ühendust opositsiooni keskkohadega, mis asuvad väljaspool Itaaliat. See miilitsa haru tegutseb väga energiliselt ja tema tegevuse kohta kuuleb väga tihti kaebusi. Üldiselt aga tuleb tunnistada, et fastsistlik miilits on Itaalias suutnud kindla korra maksma panna ja likvideerida hulga väärnähtusi, mis varematel aegadel aset leidsid.

Politseireform neljakümne aasta eest.

M. Morrison.

Käesoleval suvel möödub nelikümmend aastat, kui Läänemeremaadel saksa politsei venestati, aadli keele ja meeleliste politseiametnikkude asemele vene tshinovnikutele tee meie maale avati.

Aleksander II tapmise järele oli siseministrile krahv Tolstoile ülesandeks tehtud välja töötada iseäralise komisjoni kaasabil eelnõu, kuidas ühtlustada riiklikku politseid, teda tugevamaks ja liikuvamaks teha, et revolutsionääride kallalekippumisi nurja ajada ja poliitilisi tapmisi ära hoida. Krahv Tolstoi komisjoni töö kanti ette keisrile 1882. a. ja sama aasta juulikuus järgnes sellele käsukiri, mille järele terve riiklik politsei siseministri abi juhatuse alla anti. Kuna eslotsa politseid Venemaa sisekubermangudes uuendati, oldi meie maal äraootaval seisukohal ja loodeti iseäranis aadliringkondades, et 1721. a. rahulepinguga kindlustatud õiguslik kord puutumata jääb. Kuid nagu Aleksander III esimese valitsejana aadli eesõigused kinnitamata jätnud, nii tõi ka politsei uuendus pettumuse: 1885. a. ilmus keisri käsukiri, millega otsustati reformeerida Läänemeremaade politsei sise-maa eeskujul ühistel alustel. On arvamine, et nimetatud käsukiri oli tuntud senaator Manasseini revideerimisekäiguga otsekoheses ühenduses.

Politsei reformeerijaks ja venestajaks oli vaja meest, kes seda ka teostaks ja kohapeal keskvalitsuse tahtmisele vastavalt läbi viiks. Selleks määrati Tallinnamaa kuberneriks 4. aprillil 1885. a. senine Tshernigovi kuberner würst Schachovskoi. Uus kuberner oli alles 33-aastane, kuid juba tuntud diplomaatilise karjääriga.

Kange tahtejõuga algas Schachovskoi venestamist ja viis selle ka hoolimatult talitamisega lõpule. Tema vaateid ja tegusid iseloomustab üks erakiri oma sõbrale 4. aug. 1855. a.: „Mul on arvamine, et sakslastega tuleb talitada tugevate ja uimastavate löökidega, aga mitte raisata aega väikeste asjadega“*).

Tallinna linna politsei polnud ühtlane, sest linn ise jagunes administratiivselt kahte ossa, Toom ühes aleviga ja altlinn, ning see jaotus kestis kuni 1888. aastani. Toome politsei asiu õiendas kubeneri poolt määratav lossi vogt, kes oli enamasti Toompeal elutsevaid haritlasi ja kellele Toomgilde andis kaasistujateks Toompea elanikkude poolt valitud kaks korda vanemat.

Altlinnas oli iseseisev politseivalitsus küll olemas, politseimeister ise valitsuse poolt nimetatud, tema kaks kaasistujat aga määratavad — üks magistraadi, teine aadlisoost majaomanikkude poolt. Nii sünnitas politseivalitsus õieti kolmeliikmelise kolleegiumi, kus olid esitatud vahtsuse, rüütelkond ja linn. Asjaajamine reformeerimise silmapilgul sündis kahes keeles, vene ja saksa. Kumbagi keele jaoks iseäralises laudkonnas. Et Schachovskoi ajal Tallinnas politseimeistriks juhtus olema Nottbeck, endine kubermanguvalitsuse ametnik, kellele vene keel raskusi ei sünnitanud, siis puutus reform linna politseid sellega, et seal kõigepealt saksakeelne laudkond ära kaotati ning magistraadi ja rüütelkonna poolt määratud kaasistujad ära jäid. Politseivalitsuse kollegiaalsus kadus, maad andes kuulsale kõikvõimsale politseimeistrile ühes isikus. Kellele kuberner Schachovskoi määras

*) Изъ архива князя Шаховскаго, т. I, стр. XXVI.

abiliseks esiotsa oma iseäraliste käskude täitja ametniku Verigini. Linnade kvartaalpristaviteks jäid esiotsa endised, kuid ajajooksul kuberner hakkas määrama nendeks vene nimedega isikuid. Väliselt ilmusid tänavate postidele „kardavoide“ univormid, mis kuulutasid elanikkudele vene politsei võidukäiku. Iseloomustav ajajärgule on see, et kuigi kõik politsei-ametnikud valitsuse poolt määrati ja selle määramise kohta Tallinna linnal midagi ütlemist polnud, linn ometi politsei ülevalpidamise kulud pidi kandma.

14. sept. 1885. a. ilmusid keisri poolt kinnitatud määrused, millede järele kõigis kolmes Läänemeremaade kubermangude ametikohtades ametliku keelena vene keel tuli tarvitusele võtta. Määrused kuulutati „*Устл. Губ. Вѣд.*“ nr. 102 ja 103 samal aastal ning Tallinnamaa kubermangu valitsus kinnitas selle ringkirjaliselt kõikidele ametikohtadele täitmiseks 4. okt. nr. 345 all. Nüüd saadi aru, et kõik võimalused vene ametnikkude meie maale sissetoomiseks avanenud. Peale selle aga lõi vene keele maksmapanek olukorra, kus kohaliste keelte edu sedavõrd halvati, et tema saatus üldse küsitavaks tehti. Vaevalt oli kubermanguvalitsuse ringkirjast kaks nädalat möödunud, kui uus vene keelt nõudev ringkiri Tallinnamaa ametikohtadele välja saadeti ja seekord juba ähvardustega võtta vastutusele isikuid, kes vene keelt halvasti tarvitavad.

Tähtsam on maakondade politsei muutmine ja seda algas kuberner kahel viisil: kaebustega Peeterburgi ja kohapealsete reviderimissõitudega. Maapolitsei peasitajaks olid kuulsad haagikohtunikud, missugune amet aadli käes üle kolme ja poole saja aasta jooksul oli (v. E. P. nr. 19 ja 20/21 1923. a.). Haagikohtunikud valiti rüütelkonna poolt maapäevadel kolme aasta peale ja seda ametit pidid mõisnikud kordamööda pidama, mille tõttu haagikohtuniku amet käis ühes kirjutajaga ja arhiiviga mõisast mõisa. Amet ise oli maksuta auamet ja puhas seisuslik, kus kuberneril midagi ütelda polnud, sest haagikohtunikud ei kuulunud tema kinnitamisele ega tema poolt ametist vallandamisele. Peale valimisi olid haagikohtunikud kohustatud kubermanguvalitsusele jätma oma aadressid ja nende peale võis kaevata ainult ülemmaakohtule. Arvuliselt oli haagikohtunikke end. Eestimaa kubermangus 12: Läänemaal 4, Harju-

maal 3, Virumaal 3, Järvamaal 2. Nende õigustest ja kohustest leidub ligemalt 1845. a. Eestimaa kubermanguvalitsuse poolt väljaantud „*Instruction für die Hakenrichter des Estländischen Gouvernements*“. Iseloomustav on kuberner Schachovskoi kaebus siseministeriumi haagikohtunikkude peale selles, et viimased ei olevat küllalt energiliselt kaasa aidanud rahva vene usku minekuks, olevat selieie isegi vastu töötanud. Nii oli Schachovskoi arvates usuliste vaadete levinemiseks otsekohest politsei abi vaja.

Uue kuberneritulek ja järsk vene keele nõudmine mõjus laastavalt senise maapolitsei koosseisule ja asjaajamisele. Paljud panid ise ametid maha, mõned kõrvaldati kubernerit poolt ajutiselt, milleks tal ainuke võimalus oli. Uued haagikohtunikud olid ametis mõned kuud ja nende saatus oli sama. Sarnasel murdeajal oli maa ja elanikud hoopis poliseita, sest sagedate vahetuste tõttu ei teatudki, kes on käesoleval silmapilgul haagikohtunik.

27. veebr. 1885. a. keisri käsukirja täitmiseks ilmuski 9. juunil 1888. a. uus seadus, millega meie maal sisevenemaa politsei korraldus maksma pandi. Sellega loodi kõigepealt uued maakondade politsei valitsused, mis seni hoopis puudusid, need pidid olema kohapealse politsei koondajaks, kontrollijaks ja viimaks vahemeheks kubermanguvalitsuse ees. Kuberneridel, nii Schachovskoil Tallinnas kui ka tema ametkaaslasel Sinovjevivil Riias, tuli neid organiseerida ja uutele ametitele kohaseid mehi leida. Schachovskoi talitas siin äärmiselt shovinistlikult ja olgugi et ta sakslastega ajutiselt sõjajalal, andis ta neile ameteid, eestlastele aga mitte. Kreisiülemateks said kaks sakslast ja kaks venelast, neile abiliseks samuti kaks venelast ja kaks sakslast. Jaotused olid nii ette võetud, et saksa soost kreisiülemale abiliseks sattus venelane ja vastupidi. Olgugi, et kubermangus venelaste arv võrratult väike, tegi kõrgemate politsei-ametnikkude arv välja 50%. Neid esitas Schachovskoi Peeterburgi kinnitamiseks ja teatas ühtlasi, et kui neid ei peaks kinnitatama, siis määratagu uued ministriumit poolt, sest temal üldse enam kohalisi kandidaate ei olevat. Nii suur puudus oli kuberneril ametnikkudest.

Uue politseiseaduse ootel oli Schachovskoi juba 3. mail samal aastal haagikohtunikkude poole ettepanekuga pööranud temale teatada, kes neist soovib kreisiüle-

mate vanemate abiliste kohjadele määratud saada. Kui siseministeerium soovitas neid uutele ametitele määrata, siis teatas kuberner, et 12 haagikohtunikust 5 pole üldse vastust annudki, 3 olevat ära ütelnud ja 4 selleks soovi avaldanud. Viisakuse pärast lubati soove tähele panna, kuid ühtlasi teatati ka, et kuberner neist kuigi heal arvamisel ei ole. Olgu veel tähendatud, et endistest haagikohtunikudest parun Vrede Jõhvis ametisse jäi kuni 1910. aastani, seega üle paarikümne aasta.

Olgugi, et 1888. aastast peale välispolitsei venestati, tähendas see aadlile vähe. Sest püsima jäi mõisapolitsei, milleks iga mõisapidaja juba iseenesest kohustatud oli hakkama palja aadli territo-

riaalse majapidamise üksuse pärast. Mõisapidaja oli omal maa-alal politseivõimu esitaja kõigi seal elavate elanikkude suhtes, täites seda ametit ise ehk valitseja kaudu. Mõisapolitsei esitajad kinnitas ametisse kreisiülem, kuid ettepanekuid pidi tegema mõisapidaja (v. E. P. nr. 26 — 1924. a.).

Samal aastal ja samade seaduste põhjal pidid praeguses Lõuna-Eestis kihelkonna ja maakonna kohtunikud maad andma uuele vene politseile.

Maaelanikkude seisukohalt oli politsei-reform sarnane, kus üks võoras võim teise välja surus, ilma et seisukord oleks kergenenud või kohused vähenenud.

Telefon konstaablitele hädatarviline.

Ei ole vist ühtegi ametiasutust telefonita ja ka eraisikutel, isegi maal, on juba väga paljudel telefonid, rääkimata linnast. Telefonid on kõigil tähtsamatel ametnikudel: ringkonnavalitsejatel, jaoskonnaarstidel, metskonna metsaülematel, koolijuhatajatel jne. ning isegi paljudele metsnikkudele on riigi poolt telefon sisse seatud.

Kes aga ses suhtes jällegi vaeselaspe seisukorras — need on meie maarajooni konstaablid. Suuremal osal neist ei ole telefone ja kellel nad olemas, on need omal kulul lasknud seada sisse. See ei ole aga õiglane, see on küsimus, mis kiiret lahendamist vajab. Konstaablilt nõutakse korraldust ja kiiret ametikohuste täitmist ning ta peab seisma ajakõrgusel. Nõutakse aga konstaablilt kõike seda, siis peaks ka temale võimaldatama kõik võimalikud abinõud ja vahendid selleks. Üheks sarnaseks tähtsaks abinõuks on tingimata telefon, mis peaks olema riigi kulul sisse seatud kõigile maarajooni konstaablitele.

Praegu puudub võimalus kiireks tegutsemiseks. Näiteks pannakse kusagil rajoonis suurem vargus või mõni muu kuritegu toime. Kogutud teadete põhjal on vargad ühes asjadega läinud kas naabrivalda ehk veel kaugemalegi. Nüüd oleks tarvis kiirelt naabrirajooni konstaablile ja kriminaalpolitseile asjast teatada, oleks tarvis varaste ja varastatud asjade tundemärke edasi anda, et võimalus oleks neid tabada ja varastatud asju leida, kuna

konstaablil endal ei ole võimalik otsekohe kohapealt 30—40 klm. eemale sõita, sest ka kohapeal on tarvis juurdlust ja lkata. Konstaablil aga ei ole telefoni ja ta peab seda nüüd otsima minema. Olgugi, et pea kõikides vallamajades telefonid olemas, kuid siiski on sageli ette tulnud, et vallamajas ei ole kedagi kodus ja seepärast ei saa kasutada telefoni. Peab siis otsima eraisikute telefone, kuid ka siin võib samasugune takistus ette tulla ja teiseks ei saagi nõuda eraisikutelt telefoni kasutamist. Nii võivad jääda kõik kiired ja hädatarvilikud korraldused tegemata, ehk nad tehakse suure hiljaksjäämisega.

Peale selle on teada, et maarajooni konstaabel on üksinda vallas ja temal tuleb tihti lahendada keerulisi asju ja küsimusi, kus tarvis oleks jaoskonna komisari arvamist, et konstaabel teaks kodanikule midagi otsustavalt ütelda või seletada. Oleks konstaablil telefon, räägiks ta asja läbi ja asi oleks kohe otsustatud ja ka kodanik kohe rahuldatus.

Kodanikud, kellel nüüd maal telefonid, saaksid sündmustest ja kuritegudest kiirelt konstaablile teatada ja konstaabel jõuaks kohale kohe, mis väga tähtis on süüdlaste selgitamisel.

Ka tuleb jaoskonna komisaril alatihtki tarvidus konstaablitele üht kui teist kiiret korraldust edasi anda ehk neilt mingisuguseid teateid nõuda, sest kirjateel teadete kogumine kestab kõige vähemalt ikkagi 5—6 päeva, kuna aga sageli tarvidus on teateid saada 24 tunni jooksul

Nüüd on sarnasel korral püütud kasutada päämiselt vallavalitsuste telefone, ja äärmisel korral ka eraisikute omi. See on aga väga raskendatud, sest konstaabel asub teatud telefonist ikka vähemalt 2—7 ja isegi rohkem kilomeetrit eemal ja nüüd peab siin paluma, kas ei võetaks telefonogrammi konstaablile vastu ja ei toimetataks edasi. Loomulikult ei taha keegi kõrvaline isik mõne väikese teatekese pä-

rast naljalt kilomeetreid jooksma hakata. Räägitakse, et ei olevat raha. Tundub, nagu oleks politsei koguni kõrvalise tähtsusega, kellele ainult siis midagi antakse ehk lubatakse, kui teised juba küllalt on saanud. Siin tuleks aga tõsiselt asja võtta ja küsimus kiires korras lahendada ning kõigile maarajooni konstaablitele telefonid sisse seada. J. P—d.

Kehakasvatusest Viljandi-Pärnu abiprefektuuris.

Abikomissar Tiisfeldt.

Kehakasvatusliikumise algpäeviks Pärnu politseis võib lugeda 1926. a., kui Tallinnas ära peetud politsei spordiinstruktorite kursustest osa võtnud konstaabel Pärn asus teostama kursusel omandatud teadmisi kodulinna kaasteenijate seas. 1. I. 1927. moodustati Pärnu politsei spordiring. Ajutise juhatuse hooleks anti põhikirja kokkuseadmine, missugune sama aasta suvel kinnitati ja ametlikult registreeriti. Juhatusse valiti: abiprefekt Vares, komissar Anso, asjaajaja Soosaar, sekretär Põldsam ja konstaabel Pärn.

Liigeteks võivad olla kõik Viljandi-Pärnu abiprefektuuri piirkonnas teenivad välis-, kriminaal- ja poliitilise politsei ametnikud. Liikmemaksu suurus aastas on 1 kroon. Praegusel ajal ulatub liigete arv 111-ni, mis tähelepanu väärt, arvestades väikest koosseisu. Spordiring on üleriikliku eesti politsei kehakasvatusorganisatsioonide liidu liige.

Augustikuul 1. a. peetud üleriiklikkudel politsei esivõistlustel oli Pärnu politsei esitatud võrdlemisi tüsedale politseisportlastega, võttes 45 punktiga üldjärjekorras 3. koha. Talihooja tulekul asuti saalitreeningule. Kitsaste olude tõttu suudeti saada võimlat üks kord nädalas; osavõtt võimlemisharjutustist tähendatud päeval tehti sunduslikuks kõigile teenistusest vabadele ametnikele. Tavaline osavõtjate arv kõikus 20 ümber. 1928. a. alul viidi politseikooli spordiinstruktori hr. Klumbergi eestvõttel suusatamine ringi tegevusse, mis ametkonnas laialdaselt levis. Kevade alul asuti käikude harrastamisele ning esimene murdmaajooks umbes 4-km. distantliga peeti 17. V. 1928. a. Jooksu võitis allkonstaabel Madisson, kes kuulub meie parimate jooksjate hulka politseis. Suvihooajal on kergejõustiklastele ja

jalgratturitele kasutada supelpargis asuv staadion igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel.

Majandusliku olukorra jaluleseadmisega on tulnud võidelda palju, ringi juhatas ennastsalgavat tööd teinud, korraldades juba 2 pidu. Ainsa toetusena figureerib Pärnu linnavalitsuselt saadud 83 kr. 25 senti. Ringil on eeldusi saada toetust politsei kehakasvatusorganisatsioonide liidult ja kehakultuur sihtkapitali valitsuselt, kuna pidude korraldamine ja liikmemaksud kohalisteks allikateks kujunevad.

Mis puutub ringi ruumidesse, siis on Pärnu pealinnast ja mõnestki teisest prefektuurist tükk maad ees, ringil on kasutada prefektuuri majas rida tube, neis ei puudu ping-pongi laud, male- ja kabemängud ja punchingball. Hädavajalikumad spordiabinõud on suudetud muretseda kohale, nagu: kuul, ketas, meditsiinipallid, 1 sett poksikindaid. Võistlejatele on muretsatud ringi kulul naelkingi ja on ka välja töötatud spordidress.

Sportliku tegevuse suursündmuseks kujunesid spordiringi omavahelised laske-, jalgratta- ja kergejõustiku võistlused 20., 21. ja 22. juulil, mis olid ühtlasi katseteks meeskonna moodustamisele üleriiklikkudele esivõistlustele saamiseks. Võistluste kava oli õige mitmekesine, kuid viidi oludekohaselt väga rahuldava korralduse juures läbi. Esimesel päeval Papiniidu lasketiirul peetud laskevõistlused äpardusid tagajärjedelt tuulise ja vihmase ilma tõttu. Teise võistluspäeva hommikul kell 6 korraldatud rakmes jalgrattasõit 25 km. peale andis tunnustuse Pärnu politseinikke valdavast võistlusinust. Pöörase saju all võimatu porisel ja loikudega kaetud teel lõpetasid 4 meest raske sõidu, tarvitades selleks aega veidi

üle tunni; poleks teise koha saaja kordnik Tiganik teelt eksinud, oleks tema võidu puhul suutnud seda distantsi alla tunni katta. Kolmandal päeval korraldatud kergejõustiku ja jalgrattavõistlused staadionil osutusid huvitavateks suurearvulise osavõtu ja konkurentsi teravuse tõttu. Pärnul on rida atleete, kes üleriiklikkudel võistlustel imet teha võivad: õige mitmekülgne on konst. Tamm, jooksjatest on Madisson ja Kurm klass omaste, samuti on instruktor konst. Pärn

aastate peale vaatamata mitmel alal kaasarääkiv. Neil võistlusil Ed. Madissoni poolt ülesseatud 3000 mtr. jooksus aeg 9:39,5 on politsei normiks. Rattasõitjatel welodroomil ja 3 km. rakmes käijatel on tükk tööd teha, et maksvusele pääseda. Võistlustel toimus peakorraldajana politseikooli spordiinstruktor Klumberg, liidu esitajana oli sõitnud kohale abikomissar Tiisfeldt. Igal alal 3-ele võitjale annetati väärtuslikud auhinnad.

Ametlik osa.

Politseidirektori käsk kiri 23. juulist s. a. nr. 15.

Tallinna-Harju prefektuuri konstaabel Rudolf Riimanson on vabastatud ametist oma palvel.

Politseidirektori määrustega on tühistatud: Holstre vallas elutseva Johan Johani p. Tomsoni, Rapla vallas elutseva Amalie Jaani t. Flauri ja Varangu vallas Rutja külas elutseva Johannes Kaasiku laskeriista load jahipüssi hoidm. ja kandmise osas, Pärnus Rääma tän. 6 elutseva Georg Hansu p. Vimma ja Tallinnas Viljandi tän. 14—3 elutseva Jaan Elbi laskeriista hoidmise ja kandmise luba.

Politsei peavalitsuses on registreeritud:

1) Ajaleht „Õhtuleht“, hakkab ilmuma Pärnus, kolm korda nädalas, väljaandja ja vastutav toimetaja — Jaan Jaani p. Kask. Ajaleht „Õhtuleht“ trükitakse G. Madissoni trükikojas Pärnus.

2) Ajaleht „Kurtummade Hääl“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord kuus, väljaandja Eesti kurtummade selts, asukoht Liiva-Ristil, vastutav toimetaja — August

Hansu p. Mesilane. Ajaleht „Kurtummade Hääl“ trükitakse Tallinnas „Päevalehe“ trükikojas.

3) Ajakiri „Pisuhänd“, hakkab ilmuma Paides kord nädalas. Väljaandja ja vastutav toimetaja — Anton Jaani p. Must. Ajakiri „Pisuhänd“ trükitakse Viljandis trükikojas.

Politsei peavalitsuse poolt on antud luba laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks Pülistvere laenu-hoiuühisusele Pülistveres oma majas, maksvusega 28. juulini 1929. a., August Mihkli p. Pikk'ale Pärnus, Jäneselja tän. 10, maksvusega 7. juulini 1929. a., Roman Schvölbachile Kuresaares, Kauba tän. 7, maksvusega 21. märtsini 1929. a. Harald Gustavi p. Vohrmann'ile Viljandis, Väike tän. 16, maksvusega 6. aug. 1929. a.; laskemoonaga kauplemiseks August Jaagu p. Pärn'ile Pärnumaal, Karksi vallas Nuia alevis, maksvusega 22. juulini 1929 a.; laskeriistade parandustööde tegemiseks Mikkel Tõnu p. Kleits'ile Rakveres, S. Põllu tän. 33, maksvusega 1. juulini 1929. a. ja Jaan Anne p. Koiv'ile Otepää alevis, Valga tän. 10, maksvusega 12. juulini 1929. a.

Küsimusi ja kostmisi.

Konstaabel J. A. Küsimus. „Singer“ õmblusmasin on müüdnud äri poolt järelmaksuga Balti erasead. § 3942. põhjal. Ostusumma on suurelt osalt makstud ja masina väärtus on palju rohkem, kui võlguolev ostusumma. Kas saab seda oksjonile määrata eeldusega, et oksjonist rohkem tuleb sisse kui müüjale ostusummast

võlgu, ja seega läheks ülejääk riigi nõudmistele katteks.

Vastus. Ei saa.

Asjaajaja A. L. Küsimus. 1921. a. „Riigi Teatajas“ nr. 5 avaldatud siseministri määrus majaraamatute kohta näeb ette, et kõik majaomanikud on kohustatud pidama majaraamatut. Sama määruse punkt

5. on tähendatud, et selle määruse vastu eksijaid karistatakse politseilises korras. 1925. a. „Riigi Teatajas“ nr. 183/184 avaldatud mõnede seaduste ja sundmääruste rikkumiste eest määratavate administratiivkaristuste seaduse järgi võib politseilises korras karistada R. n. s. §§ 58, 59 ja t. rikkujaid. — R. n. s. § 59. põhjal võib karistada isikuid, kes süüdi selles, et nad ei ole teatanud nende majasse tulnud või majast lahkunud elanikkudest vastavale asutusele.

Palun teatada, kas saab politseilises korras karistada ja mis alusel majaomanikku, kes on küll majasse juuretunud ja majast lahkunud elanikkudest vastavale asutusele õigel ajal teatanud, kuid kellel puudub majaraamat, nagu seda näeb siseministri sundmäärus ette.

Vastus. Kohtulikus korras rhk. tr. s. § 29. alusel.

Nr. 165. J. P. Küsimus. Lutheriusu kirikus korraldas võõra kiriku lauluselts kontsertjumalateenistuse, sissepääs laulu-lehtedega à 25 senti. Kas kuulub tähendatud kontsert-jumalateenistus avalikkude ettekannete seaduse hulka, kus teadaanne politseile nõuetav ja käib lõbustusemaksu alla. Jaataval korral, kes on vastutav, kas kiriku eestseisus või lauluselts?

Vastus. Kuulub avalikkude ettekannete seaduse alla. Vastutus langeb üldisel alusel kontserdi korraldaja peale.

Allkonstaabel O. Küsimus. Kas on allkonstaabel õigustatud saama allkonstaabli ja konstaabli palgavahe raha, kui tema täidab ajutiselt konstaabli kohuseid vakant oleva konstaabli koha peal. Ajutiseks konstaabli k. t. on määratud prefekti käskkirjaga.

Vastus. Küsimuses ettenähtud juhtumisel maksetakse mitte palgavahe, vaid konstaabli palk (Riigiteenistuse seaduse § 2 koimas lõige ja § 15 esimene lõige, „R. T.“ nr. 149 — 1924. a., sead. nr. 97).

Perekonnaseisu ametnik J. K. Küsimused. 1) Tempelmaksu tariifi nr. 10 p. 1. järele on abielu-, sünni-, surma ja perekonnaseisu tunnistused tempelmaksust vabad. Kas on tempelmaksust vabad ka abielu-, sünni-, surma- ja perekonnaregistrite põhjal väljaantavad õiendused?

2) Perekonnakirjade korraldamiseks vastasündinute vanemate ja abiellujate kohta tuleb alaliselt nõutada perekonna-

teateid vastavate koguduste perekonnaseisu ametnikkudelt-vaimulikudelt, väljavõtete näol nende koguduste perekonnaraamatutest ja meetrikaraamatutest.

Kas loetakse niisugused väljavõtted perekonnaseisu asjus perekonnaseisu tunnistuseks ja sellega tempelmaksust vabastatuks tariifi nr. 10 p. 1. põhjal, või loetakse need väljavõtetena ja hariliku tempelmaksu alla kuuluvateks tariifi nr. 12 järele?

Minu arvates peaks need küll tempelmaksust vabad olema tariifi nr. 12 p. 1. põhjal, sest perekonnakirjade korraldamine ja selleks tarvilikkude dokumentide muretsemine on kodanikkudele perekonnaseisu seadusega ja selle juhtnõõridega kohuseks tehtud, hoolimata nende soovist.

Vastus 1. ja 2.: Perekonnaseisu asjus väljaantavad perekonnaseisu puutuvad teated, õiendused, väljavõtted ja ära kirjad, kuigi nad ei kanna tunnistuse nime, tulevad tempelmaksust vabaks lugeda tariifi nr. 10 p. 1. põhjal. (Otsekoheste maksude peavalitsuse kiri siseministeriumile 24. juulil 1928 nr. 1041/g.).

Raudteepolitsei abikomissar Valgas. Küsimus. „R. T.“ nr. 59/60 — 25 a. on välja kuulutatud teedeministri määrus, kus on üles loetud üleastumised, millede eest võib administratiivkorras 1 kr. karistada. Sama määruse § 3, teises lõikes on öeldud, et käesolevas määruses mitte ettenähtud üleastumiste eest võetakse süüdlased vastutusele ainult kohtu korras.

Riigikogu poolt vastuvõetud raudteel maksvatel politsei määrustest üleastumiste karistuse seaduse („R. T.“ 29/30 — 1925 a.) § 1. on öeldud, et R. N. S. § 76—2 üleastujad võetakse vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtu korras, või käesoleva seaduse järgi administratiivkorras.

Tegelikus elus tuleb tihti ette liikuva rongi peale minemisi ja sealt maha hüppamisi, mis üld. rdt. sead. § 155 lisa 2. järele keelatud ja mille eest karistus nähtud ette R. N. S. § 76—2.

Palun vastust, kas on teedeministri määruse § 3 viimane lõige maksev. Eitaval korral, kas võib näiteks liikuva rongi peale minemise ehk sealt maha hüppamise eest karistada administratiivkorras ja kui suurel määral?

Vastus. Raudteel maksvatel politseimäärustest üleastumiste karistuse seaduse § 2 järgi on teedeministril õigus sundmäärustes kindlaks määrata erilisi trahvimäärasid üksikute üleastumiste lii-

kide jaoks, mispärast ei võiks maksvaks lugeda teedeministri määruse 3 osa teist lõiget, kui vastolus olevat tähendatud seaduse § 1. Küsimuses tähendatud juhtumisel tuleb käia tsiteeritud § 1 järgi, kusjuures administratiivkorras määratud trahv võib olla kuni 5 krooni.

Konstaabel A. P. Küsimused. 1) Vallavalitsus palub konstaablit sisse nõuda kodanikult isikumaksu, konstaabel teatab, et isik on varanduseta ja vigane (mitte-normaalne), kuid vallavalitsus palub sel juhul maksu sisse nõuda võlglaste vennalt, kes on varandusega ja kelle juures võlglaste tööd tegevad. Võlglaste vend loobub maksuvõla tasumisest seletades, et temal vennaga — võlglastega ühist varandust ei ole, venda peab oma juures armust ja vähese töö eest saab vend ülalpidamist. Kuidas tuleks konst. talitada?

2) Kas võib õlle- ja viinakauplusest (ainult väljaviimiseks) müüdavaid alkoholise jooke lubada juua sama kaupluse aias ja hoovis — kaupmehe loal. Kohta piirab ümber laudaed, kust joojaid tänavale ehk maanteele ei ole näha, ehk sellel korral kui kohta piirab lattidest aed ja joojad oleks tänavale ehk maanteele näha. Eitaval korral keda tuleks vastutusele võtta, kas joojaid või aia omanikku, ja missuguse § põhjal?

3) Kas võib kohal ainukeses viinakaupluses müüdav viin otsa lõppeda, või peab kaupluses alati teatav arv viina tagavaraks seisma, et müügi korral puudu ei tuleks. Samas kaupluses müüakse ka likööri ja veine. Kas oleks sarnasel korral äripiidaja süüdi ja missuguse karistuse alla kuuluks?

4) Kas võib politseiametnik kodanikult vastu võtta raha, kodaniku palvel edasi maksmiseks maksunõudja asutusele?

5) Kas võib alaealine autojuht, kellel on olemas 3. järgu kutsetunnistus (kes ei või juhtida taksoautot), sõiduauto rahalise tasu eest reisijaid vedada, kohal kus sundmäärus puudub?

Vastused. 1) Vend ei vastuta venna võlgade eest. Tuleks kokku seada protokoll võlglaste maksujõuetuse kohta.

2) Küsimuses kirjeldatud juhtumus käib rahaministri määruse piirituse ja alkoholiliste jookide müügi kohta § 42 alla („R. T.“ nr. 99 — 1927. a.).

3) Piirituse ja alkoholiliste jookide müügi seadus („R. T.“ nr. 50 — 1927. a., sead. nr. 46) ei näe selles asjas ette mingit kohustust.

4) Võib, kui ta talitab sel juhtumisel, nagu eraisik.

5) Ei ole takistusi.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnistatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Põiklik, Mihkel Miku p., v. a. Rakvere linna pol. ülemalt 21. 6. 20 a. nr. 2292. (13148)
Markson, Jüri Tõnise p., v. a. Rakvere linna pol. ülemalt 12. 1. 20 a. nr. 3796. (13150)
Argus, Vilhemine-Marie Jüri t., v. a. Rakvere linna pol. ülemalt 22. 9. 22 a. n. 92. (13151)
Vene, Paul Mardi p., v. a. Rakvere linna pol. ülemalt 25. 11. 19 a. nr. 419. (13155)
Lillemägi, Eduard Andrese p., v. a. Jõeletme vallaval. 18. 3. 27 a. nr. 42/529729. (13157)
Golomb, Rache-Mine Eino t., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 30. 10. 23 a. nr. 1116. (13158)

Tuvik, Georg Burchardi p., v. a. Võru jsk. politseikomissariilt 25. 11. 26 a. nr. 373. (13373)
Lugamets, Olga Johani t., v. a. Võru jsk. politseikomissariilt 26. 2. 26 a. nr. 602. (13374)
Klausen, Adele Jaani t., v. a. Võru linna pol. ülemalt 9. 4. 21a. nr. 3965. (13375)
Haar, Jakob Johani p., v. a. Orava vallaval. 3. 12. 19. a. nr. 99. (13376)
Vaarend, Olga Liisa t., v. a. Orava vallaval. 20. 1. 25. a. nr. 38. (13377)
Mõttus, Alma Peebu t., v. a. Pindi vallaval. 16. 1. 20. a. nr. 165. (13378)
Belovas, Rudolf Danieli p., v. a. Haanja vallaval. 21. 9. 20. a. nr. 1782 (13379)
Arras, Aksel Adolfi pg., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt. 21. 11. 19. a. nr. 801 (13380)

- Saks, August Jaani p., v. a. Linnamäe vallaval. 16. 4. 20. a. nr. 225. (13384)
- Anton, Elmar Jaani p., v. a. Haanja vallaval. 30. 4. 26. a. nr. 313 (13385)
- Langer-Jürgens, Alviine Jaani t., v. a. Sõmerpalu vallaval. 27. 1. 22. a. nr. 78. (13386)
- Laugamets, August Jaani p., v. a. Peri vallaval. 16. 4. 26. a. nr. 47. (13387)
- Leosk, August Mihkli p., v. a. Timo vallaval. 17. 8. 26. a. nr. 23. (13388)
- Tara, Daniel Jaani p., v. a. Timo vallaval. 22. 8. 21. a. nr. 164. (13389)
- Zimmer, Marie Jaani t., v. a. Rõuge vallaval. 14. 4. 21. a. nr. 563. (13390)
- Rätt, Friedrich Johani p., v. a. Aleksandri vallaval. 9. 12. 20. a. nr. 1160. (13392)
- Rätt, Johan Johani p., v. a. Aleksandri vallaval. 7. 10. 20. a. nr. 1132. (13393)
- Hummal, Lonni Adami t., v. a. Valgjärve vallaval. 29. 10. 22. a. nr. 59. (13394)
- Kaver, Richard Mihkli p., v. a. Peri vallaval. 11. 12. 19. a. nr. 206. (13395)
- Paidra, Jaan Jakobi p., v. a. Kähri vallaval. 30. 12. 19. a. nr. 132. (13396)
- Schmidt, Julius Johani p. v. a. Võru linna pol. ülemalt 29. 8. 21. a. nr. 4260. (13397)
- Taal, August Juku p., v. a. Võru maak. pol. linna jsk. ülemalt 30. 5. 25. a. nr. 213. (13398)
- Rästas, Liisa Hendriku t., v. a. Vastseliina vallaval. 4. 2. 27. a. nr. 7. (13399)
- Allas, Iuuli, v. a. Tall. linna pol. ülemalt 4. 5. 20. a. nr. 4264. (13701)
- Tark, Evald, v. a. Emmaste vallaval. 13. 4. 27. a. nr. 85/540401. (13702)
- Nurst, Loviise, v. a. Emmaste vallaval. 2. 5. 23. a. nr. 71. (13703)
- Lipp, Johannes, v. a. Keina vallaval. 5. 6. 20. a. nr. 965. (13704)
- Nuus, Joosep, v. a. Emmaste vallaval. 31. 3. 20. a. nr. 1210. (13705)
- Elbach, Tiiu, v. a. Keina vallaval. 9. 1. 24. a. nr. 3. (13706)
- Lüll, Aleksander, v. a. Kõrgesaare vallaval. 16. 4. 27. a. nr. 72. (13714)
- Kõrm, Helene, v. a. Kõrgesaare vallaval. 23. 4. 21. a. nr. 63. (13715)
- Pill, Kristjan, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 21. 10. 25. a. nr. 2367. (13826)
- Joller, Artur, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 7. 9. 27. a. nr. 843. (13827)
- Tõnisson, Kristjan, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 14. 6. 24. a. nr. 4211. (13828)
- Frank, Heinrich, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 15. 1. 21. a. nr. 15138. (13829)
- Haabel, Elisabeth, v. a. Sinalepa vallaval. 1. 9. 24. a. nr. 67. (13830)
- Trehof (Trei Hof), Liisa, v. a. Tall. 1. pol. ülemalt 14. 2. 20. a. nr. 7421. (13831)
- Polstakov, Andrei, v. a. Rakvere linna pol. ülemalt 16. 12. 19. a. nr. 3042. (13832)
- Krusberg, Herman, v. a. raudteede pol. ülemalt 24. 6. 20. a. nr. 853. (13833)
- Elberg, Priidik, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 10. 8. 20. a. nr. 13834. (13834)
- Meiel, Arnold, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 5. 9. 25. a. nr. 1823. (13835)
- Helde, Reinhold, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 21. 1. 20. a. nr. 7756. (13836)
- Jürgenson, Aleksandra, v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 13. 7. 25. a. nr. 1583. (13837)
- Gildemann, Olga-Marie, v. a. 5. jsk. politseikomissariilt Tallinnas 24. 10. 27. a. nr. 1204. (13837)
- Kaasik, Arnold, v. a. 5. jsk. politseikomissariilt Tallinnas 14. 10. 27. a. (13837)
- Raud, Marie, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 13. 1. 20. a. nr. 6186. (13840)
- Jaanusson, August, v. a. Lelle vallaval. 20. 11. 23. a. nr. 83. (14801)
- Temmer, Jakob Gustavi p., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 8. 10. 21. a. nr. 11116. (14803)
- Pippar, Sinaida Augusti t., v. a. raudteepolitsei abikomissariilt Tallinnas 12. 6. 26. a. nr. 71. (14805)
- Pippar, Irina Anufri t., v. a. raudteepolitsei abikomissariilt Tallinnas 16. 8. 27. a. nr. 88. (14806)
- Tui, Mihkel Hansu p., v. a. raudteepolitsei ülemalt 21. 1. 20. a. nr. 6335. (14807)
- Stamm, Otto, v. a. Harku vallaval. (15111)
- Luhäär, Arnold, v. a. 3. jsk. politseikomissariilt Tallinnas 19. 1. 27. a. nr. 3253. (15112)
- Vain, Johannes, v. a. Nehatu vallaval. 22. 8. 24. a. nr. 440. (15113)
- Pulst, Aliide, v. a. Karula vallaval. 31. 12. 19. a. nr. 594. (15114)
- Martinson, Alma, v. a. 3. jsk. politseikomissariilt Tallinnas 11. 5. 26. a. nr. 646. (15115)

- Kalliperä, Koidula, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 6. 8. 24 a. nr. 4573. (15116)
- Tunderberg, Arnold, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 16. 7. 23. nr. 1135. (15117)
- Jakobi, Friedrich, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 24. 8. 25 a. nr. 2228. (15118)
- Martin, August, v. a. Kurna vallaval. 1919 a. (15119)
- Saar, Emilie, v. a. Harku vallaval. 1924 a. (15120)
- Palias, Minna, v. a. Haapsalu politsei jsk. ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 2059. (15122)
- Raja, Gustav, v. a. Viimsi vallaval. 20. 3. 25 a. nr. 379. (15123)
- Rikko, Voldemar, v. a. Vääna vallaval. 1924 a. (15124)
- Nurk, Robert, v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 25. 8. 22 a. nr. 19683. (15125)
- Mannert, Aleksander Karli p., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt (43163)
- Kolo, Aleksander Antoni p., sõjav. vab. tunnistus nr. 287, v. a. Illuka vallaval. 11. 4. 24 a. (43166)
- Rootmann, Johannes Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 26, v. a. Viru maak. rahva-väe ülemalt 25. 1. 21 a. (43167)
- Adamson, Anna Mihkli t., (43169)
- Steinberg, Juula Jüri t., v. a. Tall. linna pol. ülemalt 9. 2.20 a. nr. 4563. (43186)
- Valter, Herman Jüri p., v. a. Mäetaguse vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 340. (43195)
- Uuetoa, Johannes Johannese p., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 20. 1. 20 a. nr. 7361.
- Rosenfeldt, Alfred Mardi p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 7. 1. 20 a. nr. 5545.
- Liblik, Johannes Gustavi p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 13. 11. 24 a. nr. 1787.
- Nuut, Alma Tõnise t., v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 14. 1. 20a.
- Pertmann, Emilie Jüri t., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 9. 4. 20a. nr. 10438.
- Flor, Elsa Juliuse t., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 9. 1. 20 a. nr. 5837.
- Norberg, Hans Hansu p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 17. 1. 20 a. nr. 7972.
- Sommer, Aliide Mardi t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 19. 10. 22 a. nr. 18484.
- Bakhoff, Ernst Martini p., v. a. Tall. linna pol. ülemalt 24. 2. 20 a. nr. 12544.
- Matiesen, Edgar Andrease p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 4. 2. 21 a. nr. 15420.
- Tofer, Evdokim Madise p., v. a. 4. jsk. politseikomissariit Tallinnas 30. 4. 27 a. nr. 153.
- Konrad, Hans Jakobi p., v. a. Tall. linna pol. ülemalt 2. 2. 20 a. nr. 3212.
- Preemraud, Marie Jaani t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 20. 4. 21 a. nr. 15744.
- Flink, Oskar Magnuse p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 12. 8. 20 a. nr. 13897.
- Vinkler, Irmgard Karli t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 28. 11. 19 a. nr. 577.
- Mendik, Peeter Jaagu p., v. a. Tuhalane vallaval. 1922 a. nr. 15.
- Vitoff, Klaara Mathiase t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 3. 2. 21 a. nr. 15416.
- Adamberg, Marie Madli t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 15. 1. 20 a. nr. 7530.
- Niilus, Aleksander Vassili p., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 1923 a.
- Kunsmann, Aleksander Jaani p., v. a. 2. jsk. politseikomissariit Tallinnas 2. 2. 26 a. nr. 184.
- Viller, Leena Juhani t., v. a. Mäetaguse vallaval. 1. 11. 20 a. nr. 1279.
- Nahk, August Johani p., v. a. Mäetaguse vallaval.
- Sipsaka's, Gustav Tõnu p., v. a. Roela vallaval. 8. 4. 22 a. nr. 921.
- Ankipov, Kristjan Peetri p., v. a. Jõhvi vallaval. 1919 a. nr. 32.
- Raaga, Aliine Jaani t., v. a. Maidla vallaval. nr. 245.
- Varinurm, Kristjan Juhani p., v. a. Püssi vallaval.
- Saar, Juhan Märdi p., v. a. Abja vallaval. 27. 11. 19 a. nr. 226.
- Vassmann, Salme Karli t., v. a. Viljandi maak. pol. linna jsk. ülemalt 17. 9. 23 a. nr. 852.
- Kähr, Paul Karli p., v. a. Rakvere vallaval. 1. 8. 25 a. nr. 136.
- Lillakas, August Gustavi p., v. a. Haljala vallaval. 4. 8. 26 a. nr. 406.
- Lillebach, Julius Tooma p., v. Küti vallaval. 30. 9. 24 a. nr. 450.

- Märskä, Jüri Jaani p., v. a. Lustivere vallaval. 19. 12. 19 a. nr. 41.
- Zion, Villem Jaagu p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 28. 11. 25 a. nr. 5731/273831.
- Sirtse, Eduard Mihkli p., v. a. Roela vallaval. 3. 12. 20 a. nr. 794.
- Rassak, Nikolai Jakobi p., v. a. Roela vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 253.
- Anton, Karl Hansu p., v. a. Karksi vallaval. 20. 4. 24 a. nr. 237.
- Anton, Johan Hansu p., v. a. Öisu vallaval. 18. 4. 21 a. nr. 532.
- Siiberg, Hendrik Jaani p., v. a. Pati vallaval. 10. 3. 21 a. nr. 805.
- Martinson, Anna Madise t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt nr. 601.
- Laagus, Hans Hansu p., v. a. Adavere vallaval. 11. 12. 19 a. nr. 10.
- Päärman, Ida-Marie Hendriku t., v. a. Pati vallaval. 28. 9. 22 a. nr. 956.
- Alver, Linda Augusti t., v. a. Kaarepere vallaval. 4. 1. 21 a. nr. 796.
- Ruuse, Gustav Nikolai p., v. a. Tõrva alevival. 11. 7. 25 a. nr. 822.
- Pehme, Matt Karli p., v. a. Helme vallaval. 3. 12. 19 a. nr. 20.
- Plikk, Mats Johani p., v. a. Holdre vallaval. 24. 4. 25 a. nr. 7.
- Sonnenberg (sündinud Bergmann), Alma Karli t., v. a. Leebiku vallaval. 8. 1. 20 a. nr. 112.
- Valtner, Hendrik Hansu p., v. a. Hummul vallaval. 1. 12. 19 a. nr. 420.
- Tollmann, Emilie Edu t., v. a. Hummuli vallaval. 27. 11. 19 a. nr. 326.
- Iaanus (sündinud Vaher), Anna Peetri t., v. a. Hummuli vallaval. 24. 1. 21 a. nr. 900.
- Schüts, Hans Jaagu p., v. a. Hummuli vallaval. 2. 12. 19 a. nr. 560.
- Teder, Villem Mihkli p., v. a. Loosi vallaval. 13. 1. 20 a. nr. 22.
- Raam, Jaan, v. a. Varangu vallaval. 24. 1. 22 a. nr. 1078.
- Ojang, Johannes, v. a. Varangu vallaval. 16. 7. 19 a. nr. 132.
- Hausenberg, Kristjan Juhani p., v. a. Jõhvi pol. jsk. ülemalt 9. 12. 19 a. nr. 483.
- Sternof, Voldemar Ruubeni p., v. a. Jõhvi vallaval. 1921 a. nr. 1525.
- Närepp, Mihkel Liisu p., v. a. Laiksaare vallaval. 21. 2. 27 a. nr. 28.
- Torn, Karl Aleksandri p., v. a. Abja vallaval. 25. 3. 24 a. nr. 200.
- Särg, Rudolf Jakobi p., v. a. Aleksandri vallaval. 12. 2. 20. a. nr. 698. (13381)
- Alla, Johan Jüri p., v. a. Kasaritsa vallaval. 6. 12. 27. a. nr. 238. (13382)
- Tamm (sünd. Laja), Helma Jüri t., v. a. Valgjärve vallaval. 8. 11. 22. a. nr. 938. (13383)
- Saksen, Anna Jakobi t., v. a. Tudulinna vallaval. 26. 6. 19 a. nr. 242.
- Kuusmann, Aleksander Joosepi p., v. a. Sõmeru vallaval. 2. 12. 19 a. nr. 54.
- Reeberg, August Antoni p., v. a. Sõmeru vallaval. 3. 12. 19 a. nr. 287.
- Peil, Eduard Hindreku p., v. a. Rägavere vallaval. 13. 2. 23 a. nr. 13.
- Rimm, Johannes, v. a. Rägavere vallaval. 16. 3. 26 a. nr. 40.
- Sild, Johannes Jaani p., v. a. Kilingi-Nõmme alevival. 20. 7. 27 a. nr. 58.
- Mitt, Kusta Ilisse p., v. a. Löve vallaval. 22. 12. 19 a. nr. 62.
- Mölder, Herman Karli p., v. a. Taagepera vallaval. 28. 1. 24 a. nr. 9.
- Vender, Johan Matsi p., v. a. Taagepera vallaval. 13. 12. 19 a. nr. 170.
- Anderson, Anna Johani t., v. a. Helme vallaval. 22. 2. 21 a. nr. 806.
- Kuningas, Hans Jaagu p., v. a. Laiksaare vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 984.
- Allik, Johannes Jaani p., v. a. Roela vallaval. 5. 5. 20 a. nr. 680.
- Roost, Johan Jakobi p., v. a. Tudulinna vallaval. 4. 12. 19 a. nr. 527.
- Lehova, Karl Mardip., v. a. Varangu vallaval. 24. 4. 25 a. nr. 261.
- Lavi, August Johani p., v. a. Kilingi vallaval. 21. 1. 21 a. nr. 639.
- Liplap, Theodor Märdi p., v. a. Pöögli vallaval. 27. 12. 26 a. nr. 29.
- Vallaots, Juuli Otto t., v. a. Jäärja vallaval. 14. 12. 19 a. nr. 382.

—————

**Tunnustatakse maksvusetuks järgmised
tunnistused:**

- Tarius, Voldemar Hansu p., hobusepass nr. 143, v. a. Särevere vallaval. 22. 12. 1920 a.
- Allik, Jaan Gustavi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 7740, v. a. Soomusrongide brigadi ülemalt 20. 8. 21 a.
- Sustaltsev, Aleksei Ivani p., Nansenipass, nr. 17614/9365, v. a. politsei peavalitsuselt 22. 12. 26 a.

- Meet, Hendrik Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 3634, v. a. 3. diviisi tagavara pataljoni ülemalt 30. 3. 20 a.
- Ritsõ, Hans Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 71/5563, v. a. Sakala partiisaanide üksiku pataljoni ülemalt 31. 8. 1922 a.
- Põld, Artur Karli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 5265, v. a. 7. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 9. 26 a.
- Gründel, Andrei, sõjav. vab. tunnistus nr. 5101, v. a. 2. jalaväe diviisi intendandi poolt.
- Lvov, Ivan, sõjav. vab. tunnistus nr. 2450, v. a. 5. jalaväe rügemendi ülemalt.
- Jegev, Sergei, sõjav. vab. tunnistus nr. 6800, v. a. Petseri maak. rahvaväe ülemalt.
- Allik, August Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 12078, v. a. Harju maak. kaitseväe ringkonna ülemalt 22. 6. 21 a.
- Sübka, Eduard Aleksandri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1917, v. a. Piirivalve valitsuselt 31. 3. 24 a.
- Muss, Johannes Priidiku p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2023, v. a. 15. 12. 20 a.
- Iga, Paul Adami p., sõjav. vab. tunnistus nr. 13434, v. a. Võru maak. rahvaväe ülemalt 4. 11. 20 a.
- Värnik, August Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 10107, v. a. 3. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 20. 8. 21 a.
- Siimon, Viktor Susanna p., hobusepass nr. 58, v. a. Valga jsk. politseikomissariilt 9. 3. 28 a.
- Mahr, Friedrich, hobusepass nr. 110, v. a. Kehtna vallaval. 23. 10. 22 a. (4006)
- Lubi, Jüri Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 7926, v. a. Pärnu kaitseväe ringkonna ülemalt 28. 6. 20 a., ja kaitseleidu liikmekaart nr. 116/1232, v. a. Pärnu maleva pealikult 5. 6. 25 a. (4007)
- Rammus, Aleksander, sõjav. vab. tunnistus nr. 2365, v. a. Mereväe ekipaashi ülemalt 7. 7. 25 a. (4009)
- Mihkelson, Gustav Jakobi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 13242, v. a. Võru maak. Kaitseleidu ja rahvaväe ülemalt 3. 11. 20 a. (4012)
- Metsaots, Aleksander Mikhli p., sõjaväeteenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 306, v. a. Tall. rahvaväe ülemalt 23. 11. 1920 a. (4014)
- Kont, Juhan Karli p., ametitunnistus nr. 3802, v. a. Võru-Petseri abiprefektilt 24. 7. 26 a. (4015)
- Rüütel, August, politseiametniku ametitunnistus nr. 2050, v. a. politsei peavalitsuselt 28. 10. 26 a. (4743)
- Rüütel, August, konstaablile väljaantud raha vastuvõtu kviitungiraamat (100 kviitungit). (4743)
- Starorussov, Stepan, hobusepass nr. 698, v. a. Panikovitshi vallaval. 29. 1. 1921 a. (4745)
- Sirotin, Mitrofan, laskeriistaluba nr. 236, v. a. Võru-Petseri abiprefektilt 1. 10. 27 a., maksvusega kuni 8. 9. 28 a. (4747)
- Saitsev, Ilja, sõjav. vab. tunnistus nr. 1641, v. a. Petseri rahvaväe ülemalt 10. 4. 22 a. (4748)
- Lenin, Darja, hobusepass nr. 1162, v. a. Panikovitshi vallaval. 9. 2. 21 a. — Jegro Vassiljevi nimele. (4749)
- Merevald, Vassili, hobusepass. (4792)
- Rõbakov, Silverst Kupriani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 601. (5474)
- Bedov, Trofim Feodori p., sõjav. vab. tunnistus. (5474)
- Trully, August Karli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 9914. (5474)
- Trully, August Karli p., ametitunnistus, v. a. politsei peavalitsuseft. (5474)
- Trully, August Karli p., Kallaste tule-tõrje ühingu korjanduse raamat. (5474)
- Vesberg, Egon Oskari p., reservitunnistus nr. 2107, v. a. Lennuväe rügemendi ülemalt. (6588)
- Maltis, Vassili Mihaili p., reservitunnistus, v. a. Saaremaa rahvaväe ülemalt 1921 a. (6597)
- Tomingas, Mihkel Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 3655, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 9. 26 a. (7246)
- Õismann, Mart Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 31044, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 24. 11. 20 a. (7250)
- Tambur, Karl Karli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1471, v. a. L. r. soomusrongi nr. 6. ülemalt 27. 4. 20 a. (7252)
- Niitmeis, Johannes Nikolai p., sõjav. vab. tunnistus nr. 8870, v. a. Aegna saare komandandilt 1. 12. 25 a. (7255)
- Aleksejev, Nikifor Aleksei p., Nanseni pass nr. 11182/22319, v. a. politsei peavalitsuselt 19. 8. 24 a. (7257)

- Kull, Arnold Peetri p., reservi tunnistus nr. 11247, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ja K. l. ülemalt 18. 10. 20 a.
- Pärtels, Gustav Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1516, v. a. Viru kaitseväge ringkonna ülemalt 20. 11. 20 a. (11955)
- Tanneberg, Karl Gustavi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 305, v. a. Soomusrongide brigaadi ülemalt 31. 8. 22 a. (11956)
- Lumi, Hugo Anne p., sõjav. vab. tunnistus nr. 114, v. a. Võru rahvaväe ja K. l. ülemalt 9. 1. 22 a. (12042)
- Teos, Marie Johani t., hobusepass nr. 109, v. a. Urvaste vallaval. 14. 12. 20 a. (12053)
- Tamm, Villem Mihkli p., haiguse tunnistus sõjaväest vabastamise üle, v. a. Tartu 1. sõjaväe haigemaja ülemalt 26. 2. 20 a. (12054)
- Pelkska, Ella Elfriede Danieli t., välispass nr. 1471, v. a. pol. peaval. passi-osakonnast 14. 6. 19 a. (12056)
- Lillmann, Jaan Karli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 13855, v. a. Võru maak. rahvaväe ülemalt 7. 11. 20 a. (12057)
- Laur, Gustav Danieli p., sõjav. vab. tunnistuse dublikaat nr. 6111, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 19. 11. 26 a. (12427)
- Johanson, Mihkel Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 31867, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 26. 11. 20 a. (12428)
- Luts, August Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4214, v. a. 2. jalaväe rügemendi ülemalt 23. 5. 24 a. (12439)
- Massakas, August Mihkli p., reservi-tunnistus nr. 4986, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 1. 3. 23 a. (12443)
- Oldt, Leopold Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 5136, v. a. Merejõudude staabi rannavalve ujivate abinõude osak. ülemalt 7. 12. 21 a. (12445)
- Mikk, Feliks Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4667, v. a. Mereväe ekipaashi ülemalt 30. 11. 24 a. (12442)
- Uulits, Oskar Juhani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 7082, v. a. Soomusrongide diviisi tagavara pataljoni ülemalt 14. 4. 1920 a.
- Luberg, Otto Mardi p., hobusepass nr. 26, v. a. Lihula vallaval. 28. 12. 20 a. (12832)
- Erkmann, August Kustase p., liikme-kaart, nr. 20822/153, v. a. Lääne maleva pealikult 6. 3. 26 a. (12833)
- Tiido, Nikolai Mardi p., kaitseväge teenistusest vabastamise tunnistus nr. 3921, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 25 a. (12834)
- Trossmann, Mihkel Jüri p., kaitseväge teenistusest vab. tunnistus nr. 2725, v. a. I. diviisi suurtükiväe 2. grupi ülemalt 3. 9. 24 a. (12835)
- Lucht, Vassili Mihkli p., kaitseväge teenistusest vab. tunnistus nr. 2182-R, v. a. 5. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 1. 10. 23 a. (12838)
- Põiklik, Mihkel Miku p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2388, v. a. Viru maak. rahvaväe ülemalt 13. 4. 20 a. (13148)
- Pritts, Rudolf Karli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4123, v. a. I. suurtükiväe pol. ülemalt 2. 9. 22 a. (13150)
- Augjärv, Konstantin Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1649, v. a. I. piiriküti pataljoni ülemalt. (13153)
- Gutmann, Georg Priidiku p., sõjav. vab. tunnistus nr. 30547, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 18. 11. 20 a. (13154)
- Paju, Toomas Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 7337, v. a. I. jalaväe polgu ülemalt 28. 4. 20 a. (13156)
- Lillemägi, Eduard Andrese p., sõjav. vab. tunnistus nr. 628, v. a. Kitsarööpal. soomusrongi ülemalt 1. 2. 21 a. (13157)
- Lillemägi, Eduard Andrese p., auto-sõidu- ja juhtimisluba nr. 1302, v. a. Tallinna linnavalitsuselt 25. 3. 27 a. (13157)
- Vilnit, August, laskeriista hoidmise ja kandmise luba nr. 1310, v. a. Võru-Petseri prefektilt 31. 12. 27 a. (13391)
- Frank, Heinrich, sõjav. reservi tunnistus nr. 14873, v. a. 7. jalaväe rügemendi ülemalt 5. 10. 23 a. (13829)
- Karukoff, August Anna p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1313, v. a. 3. suurtükiväe polgu väljapatarei nr. 6. ülemalt 20. 3. 1920 a. (14804)
- Rähm, Eduard, kaitseväest vab. tunnistus nr. 3097, v. a. 6. jalaväe rügemendi ülemalt 8. 5. 24 a. (15121)
- Kolo, Aleksander Antoni p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1509, v. a. I. väljasuurtüki rügemendi ülemalt 29. 6. 23 a. (43166)
- Rootmann, Johannes Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 26, v. a. Viru maak. rahvaväe ülemalt 25. 1. 21 a. (43167)

- A delgund, August Jaani p.,** sõjav. vab. tunnistus nr. 3019, v. a. Tallinna sõjaväe haigemaja ülemarsti poolt 15. 4. 1920 a. (43168)
Luik, Hans Jaani p., hobusepass nr. 111 ja 112, v. a. Salla vallaval. (43193)
Kahar, Johannes, laskeriistaluba nr. 1397, v. a. Narva prefektilt 11. 3. 27 a. nr. 1397.
Krejus, August Nigula p., sõjav. vab. tunnistus nr. 800, v. a. Viru kaitseväe ringkonna ülemalt 4. 4. 21 a.
Moos, Jakob, hobusepass nr. 229, v. a. Vao vallaval. 8. 2. 21 a.
Viisso, Anton Teodori p., hobusepass nr. 467, v. a. Suutemõisa vallaval. 20. 2. 21 a. (43165)
Klishevitsch, Ignati, hobusepass nr. 592, v. a. Vaivara vallaval. 10. 11. 1922 a. — Johannes Annuse nimele.
Rebane, Jaan Ado p., hobusepass nr. 26, v. a. Aaspere vallaval. 10. 12. 20 a.
Ivanov, Feodor, hobusepass nr. 1186, v. a. Irboška vallaval. 25. 2. 21 a.
Tähendus, Gustav Mardi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 3608, v. a. Inseneriväe 3. töösälga ülemalt 7. 4. 20 a.
Nõmm, Hans Mari p., reservi tunnistus, v. a. Kalevlaste maleva polgust 17. 3. 1920 a.
Smirnov, Vladimir, hobusepass nr. 278, v. a. Vee vallaval. 15. 12. 20 a.
Pliik, Mats Johani p., hobusepass nr. 45, v. a. Rapla vallaval. 19. 10. 22 a. nr. 45.
Ader, Hans Reinu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 15683, v. a. Võru maak. rahvaväe ja K. I. ülemalt 29. 12. 20 a.
Kask, Aleksander Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 234, v. a. Soomusrongide diviisi staabi ülemalt 15. 9. 20 a.
Villers, August Rudolf Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 5915, v. a. 4. jalaväe polgu ülemalt 7. 4. 20 a.
Pass, Hans Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2176, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 3. 2. 21 a.
Reelo, Johannes Aleksandri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 130, v. a. Viru kaitseväe ringkonna ülemalt 1. 9. 24 a.
Ark, Albert Juhani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 44, v. a. Viru maak. rahvaväe komisjonilt 8. 2. 23 a.
Muilas, Osvald Jaani p., sõjav. teenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 2231, v. a. Viru rahvaväe komisjonist 17. 7. 19 a.
Havel, Jaan Jüri p., laskeriistaluba nr. 446, v. a. Viru-Järva prefektilt 28. 5. 28 a.
Braunsvaig, Hendrik Hendriku p., hobusepass nr. 28, v. a. Uulu vallaval. 9. 10. 25 a.
Riim, Johannes, sõjav. vab. tunnistus nr. 353, v. a. Viru maak. rahvaväe ülem. sõjaväe staabi kogumispunktist 14. 4. 1920 a.
Liiv, Jaan Kristjani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 673, v. a. Soomusrongide brigadi staabi ülemalt 29. 12. 21 a.
Ellmann, Hans Pauli p., sõjav. teenistusest vab. tunnistus nr. 3212, v. a. 10. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 25 a.
Kabanen, Ivan Andriani p., Nansen pass nr. 7253/12947, v. a. pol. peaval. 14. 5. 24 a.
Kalbach, Karl Mari p., hobusepass nr. 206, v. a. Laiksaare vallaval. 28. 12. 1923 a.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- Tamberg, Mart Madise p.,** v. a. Rägavere vallaval. 11. 6. 20 a. nr. 798.
Põiklik, Eduard Tooma p., v. a. Kiiti vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 8.
Viru, Daavet Gustavi p., v. a. Kohtla vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 581.
Grenzstein, Martha Jaani t., v. a. Tähtvere vallaval. 16. 8. 21 a. nr. 839.
Veske, Aleksander Johannese p., v. a. Pada vallaval. 13. 9. 27 a. nr. 664.
Lepmets, Martin Jüri p., v. a. Sõmeru vallaval. 6. 12. 19 a. nr. 550.
Lindeberg, Artur Karli p., v. a. Sõmeru vallaval. 21. 11. 22 a. nr. 9.
Sild, Andreas Peedu p., v. a. Suutemõisa vallaval. 23. 12. 19 a. nr. 1141.
Suuk, Joosep Reinu p., v. a. Aaspere vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 736.
Tomper, Arthur Gustavi p., v. a. Vihula vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 640.
Seene, Emilie Madise t., v. a. Vihula vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 720.
Hall, Alice Toomase t., v. a. Vihula vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 553.
Irmann, Aleksander Gustavi p., v. a. Vihula vallaval. 18. 11. 26 a. nr. 544.
Stahlfeldt, Johanne. Jüri., v. a. Vihula vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 310.
Koollmann, Alma Gustavi t., v. a. Vihula vallaval. 18. 5. 20 a. nr. 1024.